

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2003 m. spalio 15 d.

dėl vienkartinių priemonių, Portugalijos taikytų RTP

(pranešta dokumentu Nr. C(2003) 3526)

(tik tekstas portugalų kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

(2005/406/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies pirmąją pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal nurodytus straipsnius ⁽¹⁾ ir atsižvelgdama į šias pastabas,

kadangi:

I. PROCEDŪRA

(1) Trimis 1993 m., 1996 m. ir 1997 m. komercinės įmonės SIC televizija pateiktais skundais Komisija buvo informuota, kad Portugalija viešajai įmonei RTP televizija (*Radiotelevisão Portuguesa*) taikė vienkartinės ir metinės kompensavimo priemones.

(2) 2001 m. lapkričio 15 d. oficialiu dokumentu Komisija informavo Portugalijos valdžios institucijas, kad nusprendė inicijuoti procedūrą dėl RTP televizijai taikytų vienkartinių priemonių, numatytą EB sutarties 88 straipsnio 2 dalyje.

(3) Komisijos sprendimas inicijuoti procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ⁽²⁾. Komisija pakvietė tiesiogiai suinteresuotas šalis pateikti savo pastabas.

(4) Komisija 2002 m. sausio 28 d. ir 31 d. gavo oficialius dokumentus su Portugalijos valdžios institucijų pateiktomis pastabomis, o vėliau – ir kitų suinteresuotųjų šalių pastabas.

(5) Pastabos buvo pateiktos pateikiant 2002 m. vasario 8 d. ir gegužės 9 d. skundo pateikėjos SIC televizijos laiškus, 2002 m. gegužės 8 d. komercinės įmonės TVI televizija laišką, 2002 m. gegužės 9 d. Europos privačių televizijos operatorių asociacijos (ACT) laišką ir 2002 m. birželio 12 d. privačios įmonės – Italijos televizijos *Mediaset* laišką. 2003 m. gegužės 16 d. ir rugpjūčio 4 d. Komisija gavo iš SIC naujus laiškus šiuo klausimu.

(6) Gautas pastabas Komisija perdavė Portugalijos valdžios institucijoms, kurios atsakė oficialiu 2003 m. kovo 25 d. dokumentu. Oficialiame 2003 m. liepos 29 d. dokumente Portugalijos valdžios institucijos atsakė į papildomus Komisijos pateiktus klausimus.

⁽¹⁾ OL C 85, 2002 4 9, p. 9.

⁽²⁾ Tas pats.

(7) Šiame sprendime bus nagrinėjamos tik vienkartinės priemonės, dėl kurių ir nuspręsta inicijuoti procedūrą. Todėl šis sprendimas susijęs su RTP ir Portugalijos valstybės finansiniais santykiais 1992–1998 m. laikotarpiu.

(8) Kaip ir sprendime inicijuoti procedūrą, šiame sprendime nenagrinėjami teisinio vertinimo ir RTP televizijai suteiktų metinių kompensacinių išmokų suderinamumo su Sutartimi klausimai. Kadangi prerogatyva teikta esamai pagalbai, šie klausimai išskirti į atskirą procedūrą pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999 ⁽³⁾ 17 straipsnį.

(9) Tačiau siekdama susidaryti išsamų vaizdą apie Portugalijos valstybės ir RTP televizijos finansinius santykius šio tyrimo laikotarpiu, Komisija privalo vertinti ne tik vienkartinės priemonės, bet ir RTP televizijai suteiktą finansinę pagalbą metinėmis kompensacinėmis išmokomis. Taigi priimdama sprendimą, Komisija remsis metinėmis kompensacinėmis išmokomis, kai tai bus būtina paaiškinant savo poziciją dėl vienkartinės priemonių.

II. DETALUS NAGRINĖJAMŲ PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Pagalbos priemonės RTP televizijai

Metinės kompensacinės išmokos

(10) Pagrindinį RTP kompensavimo mechanizmą sudaro metinės kompensacinės išmokos. 1992–1998 m. laikotarpiu RTP televizijai buvo suteikti 66 495 milijonai portugalų eskudų, skirtų padengti sąnaudoms, patiriamoms teikiant viešąsias paslaugas. Minėtos kompensacijos teisinis pagrindas pateiktas įstatymo Nr. 21/92 ⁽⁴⁾ 5 straipsnyje.

⁽³⁾ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB Sutarties 93 (dabartinio 88) straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1). Reglamentas su pakeitimais, padarytais 2003 m. Stojimo aktu.

⁽⁴⁾ Remiantis įstatymo 5 straipsniu, „RTP SA patikėtų viešųjų paslaugų išpareigojimų vykdymas (...) suteikia šiai bendrovei teisę į kompensacines išmokas, kurių tikslus dydis atitiks realias viešųjų paslaugų teikimo sąnaudas, kurios bus nustatytos remiantis objektyviai įvertinamais kriterijais ir valdymo efektyvumo principu.“

(11) 1 lentelėje pateikiamas RTP televizijai suteiktų metinių kompensacinių išmokų pasiskirstymas kalbant apie šį sprendimą nagrinėjamu laikotarpiu.

1 lentelė

Metinės kompensacinės išmokos 1992–1998 m.

(milijonais eskudų)

1992 m.	1993 m.	1994 m.	1995 m.	1996 m.	1997 m.	1998 m.
6 200	7 100	7 145	7 200	14 500	10 350	14 000

Šaltinis: Ministrų Tarybos nutarimai Nr. 18/92, 21/93, 19/94, 25-A/95, 97/96, 83/97 ir 1/99.

Atleidimas nuo registracijos mokesčių ir rinkliavų mokėjimo

(12) Reorganizuodamasi į akcinę bendrovę RTP galėjo pasinaudoti lengvata nemokėti 33 milijonų eskudų dydžio registracijos mokesčių ir rinkliavų. Paprastai, remiantis Portugalijos įstatymais, įkuriant įmonę, keičiant jos įstatus ar pačią įmonę, reikia mokėti mokesčius ir rinkliavas.

(13) Įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 1 dalis yra juridinis pagrindas nemokėti minėtų mokesčių. Joje numatoma, kad:

„Patvirtinti RTP SA įstatai (...), kuriuos nebūtina viešai paskelbti, atitinkamą registraciją atliekant oficialiai, nemokant mokesčių ir rinkliavų, paskelbiant juos oficialiajame leidinyje *Diário da República*.“

(14) 11 straipsnio 1 dalies nuostatos išplaukia iš įstatymo Nr. 84/88. Šio įstatymo 1 straipsnyje skelbiama, kad nacionalizuotos viešosios įmonės, remiantis dekretu-įstatymu, gali būti reorganizuotos į akcines bendroves. Dekretas-įstatymas yra aktas, patvirtinantis akcinės bendrovės įstatus, ir šių įstatų pakanka atlikti visiems reikalingiems registracijos veiksams ⁽⁵⁾.

(15) Kita vertus, remiantis įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalimi, atliekant visus tiesiogiai su bendrovės juridinio statuso pakeitimu susijusius veiksmus nereikia mokėti jokių kitų įregistravimo mokesčių ar rinkliavų.

⁽⁵⁾ Birželio 20 d. įstatymo Nr. 84/88 3 straipsnio 2 ir 3 dalys.

(16) Įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalies nuostatos išplaukia iš dekreto-įstatymo Nr. 404/90 ⁽⁶⁾ nuostatų. Remiantis šio dokumento 1 straipsniu, įmonės, iki 1993 m. gruodžio 31 d. vykdžiusios kooperavimą ar koncentraciją, gali būti atleistos nuo mokesčio, susijusio su nekilnojamojo turto, būtino koncentracijai ar susijungimui, perdavimu, taip pat nuo rinkliavų ir kitų įstatymo numatytų mokesčių, kurie paprastai yra privalomi, atliekant šiuos veiksmus.

Televizijos transliavimo tinklo perdavimo apmokėjimas iš valstybės išteklių

(17) Atvėrus Portugalijos televizijos rinką, buvo nuspręsta atskirti RTP priklausantį televizijos signalų perdavimo ir transliavimo tinklo turtą, siekiant sukurti naują ūkio subjektą *Teledifusora de Portugal* (TDP), kurio kapitalas yra 5 400 milijonai eskudų ⁽⁷⁾. Naujo subjekto vertę nustatė dvi nepriklausomos institucijos: *Banco Nacional Ultramarino* (BNU) ir *Banco Português de Investimento* (BPI) ⁽⁸⁾.

(18) 1993 m. valstybė sumokėjo RTP televizijai už TDP televizijos transliavimo tinklo įsigijimą 5 400 milijonų eskudų (vertė buvo nustatyta, atlikus nepriklausomą įvertinimą), ir tai atitiko perduotų aktyvų vertę ⁽⁹⁾.

Metinių mokesčių už naudojimąsi televizijos transliavimo tinklu mokėjimo lengvatos

(19) Toliau apžvelgiamas sutarčių sudarymo kontekstas, apibūdinama *Portugal Telecom* nuosavybės raida, taip pat sumokėti mokesčiai ir su RTP sudarytos sutartys.

(20) 1991–1994 m. Portugalijos televizijos transliavimo tinklas buvo viešosios įmonės TDP SA nuosavybė. Nuo 1994 m. šis tinklas priklauso įmonei *Portugal Telecom*, atsiradusiai susijungus *Telecom Portugal SA*, *Telefones de Lisboa e Porto SA* ir TDP SA. Įkūrus *Portugal Telecom*, valstybė nuolat mažino savo kapitalo dalį šioje įmonėje. 1995 m. viešu akcijų pasirašymu buvo parduota 26,3 % akcijų. Kita dalis buvo parduota viešu akcijų pasirašymu 1996 m. birželio mėn., todėl valstybės dalis sumažėjo iki 51 % 1997 m. viduryje valstybei priklausanti dalis sumažėjo iki 25 %, o 1999 m. viduryje – iki 10,5 %. Šiuo metu įmonė yra privatizuota ⁽¹⁰⁾.

(21) Įstatyme Nr. 58/90 aiškiai apibrėžiami atvejai, kuriais iš privačių transliuotojų gali būti atimta licencija, laiku nesumokėjus televizijos transliavimo tinklo mokesčių ⁽¹¹⁾.

(22) Tinklo operatorius nustatė vienodus mokesčius RTP televizijai ir privatiems televizijų operatoriams. *De facto* įstatymišškai draudžiama nustatyti skirtingus mokesčius visuomeniniam operatoriui RTP ir privatiems operatoriams, besinaudojantiems tinklu ⁽¹²⁾. Iki 1997 m. tinklo operatoriaus taikomų mokesčių dydis buvo nustatomas pagal teisinius kriterijus ⁽¹³⁾. 1997 m. Visuomenės informavimo priemonių institutas, Prekybos ir konkurencijos generalinis direktoratas ir *Portugal Telecom* sudarė sutartį, kurioje buvo nustatytos didžiausios kainos, *Portugal Telecom* taikomos už televizijos signalo perdavimą.

(23) RTP turėjo mokėti televizijos transliavimo tinklo savininkui metinį mokestį už jo naudojimą ⁽¹⁴⁾. RTP visuomet ginčydavo sumokėtų mokesčių dydį, kadangi metiniai mokesčiai sudarė daugiau kaip pusę tinklo vertės, apskaičiuotos perduodant tinklą. Nors RTP įtraukė visas televizijos transliavimo tinklo sąnaudas, įskaitant ir delspinigius, į savo balanso pasyvą, ji laiku nemokėjo nustatytų mokesčių.

(24) RTP televizijai tinklas yra būtinas transliuojant programas. Kita vertus, RTP yra vienas iš pagrindinių tinklo naudotojų (šalia komercinio operatoriaus SIC).

⁽⁶⁾ 1990 m. gruodžio 21 d. dekretas-įstatymas Nr. 404/90.

⁽⁷⁾ 1991 m. balandžio 8 d. dekretas-įstatymas Nr. 138/91.

⁽⁸⁾ Analizuodami tinklo vertę, žr. 1996 m. Komisijos sprendimą, kuriuo buvo nuspręsta, kad minėta vertė atitiko rinkos vertę.

⁽⁹⁾ 1991 m. RTP perdavė šiuos aktyvus TDP, tapdama šios įmonės dalininke ir valdydama jos dalį, atitinkančią perduotų aktyvų vertę. Vėliau valstybė tapo vienintele TDP savininke. Taigi, atrodo, valstybė nesumokėjo RTP televizijai, likdama skolinga šiai įmonei 5 400 milijonų eskudų. Gali būti, kad RTP kompensavo šią skolą ankstesniais nuostoliais. Kita vertus, atsižvelgdama į tai, kad RTP faktiškai prarado dalį aktyvų, 1993 m. valstybė nusprendė skirti jai išteklius, suteikdama įmonei kapitalo injekcijas. Ši operacija buvo įvykdyta, atliekant kapitalo injekcijas, atitinkančias RTP perduotų aktyvų vertę.

⁽¹⁰⁾ Pagrindiniai akcininkai yra *Banco Espírito Santo* grupė (9,3 %), *Brandes Investments Partners* (5,5 %), *Telefonia* (4,8 %), *Caixa Geral de Depósitos* grupė (4,7 %) ir BPI grupė (2,9 %).

⁽¹¹⁾ 1990 m. rugsėjo 7 d. įstatymo Nr. 58/90 13 straipsnio 1 dalies f punktas, kuriame nustatomas televizijos veiklos vykdymas.

⁽¹²⁾ 1990 m. gruodžio 20 d. dekreto-įstatymo Nr. 401/90 5 straipsnis pakeistas 1995 m. vasario 15 d. dekreto-įstatymo Nr. 40/95 13 straipsniu.

⁽¹³⁾ Dekreto-įstatymo Nr. 401/90 4 straipsnio 2 dalis.

⁽¹⁴⁾ Buvo atlikti šie mokėjimai: 1992 m. – 3 650 milijonų eskudų, 1993 m. – 3 680 milijonų eskudų, 1994 m. – 3 101 milijonas eskudų, 1995 m. – 2 866 milijonai eskudų ir 1996 m. – 2 876 milijonai eskudų.

- (25) 1992–1998 m. laikotarpiu tinklo operatorius akceptavo RTP pavėluotai sumokėtus mokesčius, RTP ir *Portugal Telecom* pasirašius keletą susitarimų dėl skolos mokėjimo termino pakeitimo ⁽¹⁵⁾. Ir po 1998 m. tarp šių įmonių buvo pasirašyti susitarimai dėl skolos mokėjimo termino pakeitimo. 2001 m. gegužės 31 d. susitarime buvo patvirtinta susikaupusi RTP televizijos skola *Portugal Telecom*, įskaitant delspinigius nuo atidėtų mokesčių. Šiuo metu dvi įmonės pasirašė susitarimą, pagal kurį visa skola turėjo būti grąžinta dalimis per dešimtį kartų, mokant kas pusmetį ir mokėjimus atliekant kiekvienų metų birželio 30 d. ir gruodžio 30 d.
- (26) 2003 m. liepos 3 d. ūkio subjektas ANACOM, šiuo metu atsakingas už televizijos signalo perdavimo tinklo kainų nustatymą, nutarė, kad *Portugal Telecom* nuo 2003 m. sausio mėn. taikytas ir 14 % lyginant su 2002 m. žemesnes kainas privalo sumažinti dar 1,2 %
- (27) Remiantis viešųjų telekomunikacijų paslaugų koncesija, *Portugal Telecom* yra įpareigota teikti telekomunikacinių signalų perdavimo ir radijo ir televizijos transliavimo eteryje paslaugas. Į *Portugal Telecom*, kurios neigiama pelno marža gali būti kompensuojama valstybės, bendras pareigas neįeina pareiga teikti televizijos signalo perdavimo paslaugas RTP televizijai ⁽¹⁶⁾.
- Skolos Socialiniam draudimui (Segurança Social) mokėjimo termino pakeitimas ir mokamų delspinigių atsiskaitymas*
- (28) 1983–1989 m. laikotarpiu RTP įsiskolino Socialiniam draudimui 2 189 milijonus eskudų. Ši skola susidarė RTP televizijai nemokant šiai institucijai nustatytų įmokų. Skola atsirado RTP televizijai ir Socialiniam draudimui skirtingai interpretuojant įmokų, skaičiuojamų nuo darbuotojų viršvalandžių ir honorarų menininkams, mokėjimą.
- (29) Interpretuodamas įmokų mokėjimą Socialinis draudimas rėmėsi 1983 m. vasario mėn. 12 d. reglamentuojančio dekreto Nr. 12/83 2 straipsnio e punktu. Kad būtų išvengta teisminių procedūrų, dvi suinteresuotosios šalys pasirašė susitarimą, pagal kurį Socialinis draudimas atleido RTP nuo delspinigių mokėjimo ir sutiko pakeisti skolos mokėjimo terminą. Pasirašius susitarimą dėl šio teisinio ginčo, reglamentuojantis dekretas atšauktas nebuvo.
- (30) 1993 m. gegužės 6 d. bendru Finansų ministro ir Socialinio draudimo ministro sprendimu buvo patvirtintas skolos mokėjimo termino pakeitimas, t. y. jos išskaidymas į 120 mėnesinių dalinių mokėjimų, ir buvo panaikintos 1 206 milijonų eskudų dydžio baudos ir palūkanos.
- (31) Normos, leidžiančios išimties tvarka mokėti skolas Socialiniam draudimui, nustatytos dekrete-įstatyme Nr. 411/91. Pagal šio dekreto-įstatymo 2 straipsnio 1 dalį būtina, kad toks leidimas būtų vienintelė išeitis, galinti užtikrinti įmonės skolininkės gyvybingumą. Minėtos išimties sąlygos gali būti taikomos, remiantis būtent tuo faktu, kad, kaip numatyta d punkte, įmonei įsiskolinus „gali įsikišti valstybė, įvesdama savo valdymą“.
- Obligacijų emisija*
- (32) (1994 m. RTP išleido bendros 5 000 milijonų eskudų vertės obligacijas. Tačiau remiantis obligacijų emisijos prospektu RTP pati išipareigojo grąžinti paskolą iš savo pajamų.
- 1996 m. rugsėjo mėn. protokolas dėl finansinės pagalbos kinui*
- (33) 1996 m. rugsėjo 18 d. RTP ir Kultūros ministerija pasirašė protokolą dėl finansinės pagalbos kinui, kuriame buvo tiksliai apibrėžti RTP išipareigojimai teikti finansinę pagalbą kinematografijos produkcijai. Protokolo nuostatos nenustatė jokio RTP televizijai skirto *ad hoc* finansavimo, susijusio su jos išipareigojimu remti kinematografijos sektorių.
- 1996–2000 m. laikotarpio restruktūrizavimo planas*
- (34) RTP atliko įmonės restruktūrizavimo 1996–2000 m. galimybių tyrimus, tačiau valstybė nepriėmė jokių finansinių išipareigojimų dėl šio plano įgyvendinimo.
- Metinės kapitalo injekcijos 1994–1997 m. laikotarpiu*
- (35) 1994–1997 m. valstybė kiekvienais metais didino RTP kapitalą. 2 lentelėje apžvelgiamas kapitalo, išaugusio iki 46 800 milijonų eskudų, didinimas.

⁽¹⁵⁾ 1996 m. gegužės mėn. ir 1997 m. gruodžio mėn.

⁽¹⁶⁾ Dekretas-įstatymas Nr. 40/95 pakeistas 1999 m. gruodžio 5 d. dekreto-įstatymo Nr. 458/99.

2 lentelė

Kapitalo didinimas 1994–1997 m. laikotarpiu

(milijonais eskudų)

Metai	1994	1995	1996	1997
Kapitalo didinimas	10 000	12 800	10 000	14 000
Kapitalo vertė gruodžio 31 d.	22 708	35 508	45 508	59 508

Šaltinis: RTP balansai.

- (36) Viešųjų paslaugų sutartys, kurias sudarė Portugalijos valstybė ir RTP, numato valstybės dalyvavimą RTP vykdomose investicijose, teikiant primenybę kapitalo didinimui ⁽¹⁷⁾.

1998 m. paskola

- (37) 1998 m. gruodžio mėn. tarp Valstybės skolos valdymo fondo ir RTP buvo pasirašyta subordinuotos paskolos sutartis. Sutartis nustatė fondo teikiamos 20 000 milijonų eskudų dydžio paskolos RTP televizijai sąlygas. Paskola buvo skirta įmonės kapitalui didinti.
- (38) Valstybės skolos valdymo fondas yra valdomas Valstybės kredito valdymo instituto. Pagal įstatymą, reglamentuojantį valstybės skolos valdymo tvarką ⁽¹⁸⁾, ir pagal vyriausybės nustatytas gaires, Valstybės kredito valdymo institutas atsakingas už Portugalijos valstybės skolos valdymą ir už pagrindinės paskolų programos vykdymą. Valstybinio kredito valdymo institutas yra globojamas Finansų ministerijos ⁽¹⁹⁾.
- (39) Nuo faktinio lėšų suteikimo momento už RTP paskolą buvo nustatyta mokėti 12 mėn. trukmės *Lisbor* normos dydžio metines palūkanas, skaičiuojamas kiekvieno laikotarpio pirmą dieną, pridedant 20 bazinių punktų ⁽²⁰⁾.
- (40) Pagal sutartį, paskola turi būti gražinta iki 2003 m. gruodžio 31 d., esant galimybei abipusiu susitarimu ją pratęsti vienerių arba dvejų metų laikotarpiui. RTP nemokėjo paskolos palūkanų, kadangi sutartyje nustatyta, kad kartu su keturiais pirmaisiais daliniais metiniais mokėjimais privalomos mokėti palūkanos turi būti kapitalizuotos ⁽²¹⁾.

⁽¹⁷⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 14 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 21 sąlyga.

⁽¹⁸⁾ Įstatymas Nr. 7/98.

⁽¹⁹⁾ Dekreto-įstatymo Nr. 160/96 1 straipsnis

⁽²⁰⁾ 1999 m. buvo taikoma 3,54 % palūkanų norma, 2000 m. – 4,14 %, 2001 m. – 5,05 %, 2002 m. – 3,62 % ir 2003 m. – 2,95 %

⁽²¹⁾ Pakeistos paskolos sutarties 5 straipsnis.

- (41) Valstybės skolos stabilizavimo fondas ir RTP pasirašė sutartį, parengtą pagal 1998 m. gruodžio 17 d. bendrą Viešuomenės informavimo, Izdo ir Finansų valstybės sekretorių nutarime patvirtintas gaires.

Pagalbos gavėjas

- (42) Viešoji įmonė RTP televizija buvo įkurta 1955 m. gruodžio 15 d. oficialiu dokumentu, priėmus valstybės sprendimą įkurti viešąją įmonę, kuriai būtų suteikta viešųjų televizijos paslaugų teikimo koncesija ⁽²²⁾.
- (43) Iki devinto dešimtmečio RTP buvo televizijos rinkos monopolininkė. Devintajame dešimtmetyje RTP pradėjo konkuruoti su privačiais televizijos transliuotojais SIC ir TVI, kuriems 1992 m. vasario mėn. valstybė išdavė veiklos licencijas steigti atitinkamai trečiąjį ir ketvirtąjį kanalus ⁽²³⁾.
- (44) Pagal 1992 m. RTP įstatus, įtvirtintus įstatyme Nr. 21/92 (toliau įstatymas Nr. 21/92), ši įmonė buvo reorganizuota į akcinę bendrovę ⁽²⁴⁾.
- (45) RTP vienu metu vykdo komercinę veiklą ir teikia viešąsias televizijos paslaugas. Bendrovė gali teisėtai vykdyti bet kokią komercinę ar pramoninę televizijos veiklą ⁽²⁵⁾.
- (46) RTP komercinė veikla vykdoma, kai ši dalyvauja kitų teisiškai nuo RTP nepriklausomų įmonių, turinčių atskirą struktūrą ir apskaitos sistemą, finansinėje veikloje.

RTP finansinė padėtis

- (47) Kaip matyti pateiktoje lentelėje, analizuojamu laikotarpiu RTP dirbo nuostolingai. 1996 m. jos finansinė padėtis taip pablogėjo, kad nuosavas apyvartinis kapitalas tapo neigiamas.

⁽²²⁾ 1955 m. spalio 18 d. dekretas-įstatymas Nr. 40 341, kuriame Portugalijos valstybė įteisina „akcinės bendrovės (...), su kuria bus sudaryta televizijos viešųjų paslaugų teikimo Portugalijos teritorijoje koncesijos sutartis, įkūrimą“.

⁽²³⁾ 1990 m. gruodžio 31 d. Ministrų Tarybos sprendimo Nr. 49/90 11.4 ir 11.5 punktai ir 1992 m. vasario 22 d. Ministrų tarybos sprendimo Nr. 6/92, 3 punktas.

⁽²⁴⁾ 1992 m. rugpjūčio 14 d. įstatymas Nr. 21/92.

⁽²⁵⁾ Įstatymo Nr. 21/92 priedo dėl RTP įstatų 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatoma, kad bendrovė gali vykdyti šią veiklą: i) reklaminės veiklos televizijoje vykdymas; ii) produktų, ypač su jos veikla susijusių programų ir informacinių laidų, pardavimas; iii) techninės konsultacijos, profesinio mokymo paslaugų teikimas ir bendradarbiavimas su kitomis šalies ir užsienio organizacijomis; iv) televizinės įrangos, filmų, magnetinių juostų, vaizdo kasetių ir panašių produktų pardavimas ir nuoma; v) dalyvavimas pagalbinėse įmonių struktūrose ir Europos ekonominėse struktūrose, taip pat buvimas kitų bendrovių akcininku bet kuria komercinės veiklos įstatymuose numatyta forma.

3 lentelė

RTP ekonominiai ir finansiniai duomenys 1993–1998 m. laikotarpiu

	(milijonais eskudų)					
	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Grynasis pelnas (nuostolis)	(7 883)	(19 558)	(26 581)	(18 512)	(32 223)	(25 039)
Nuosavas apyvartinis kapitalas	1 557	8 071	4 269	(4 274)	(20 586)	(50 827)
Aktyvai	39 418	42 262	56 078	67 654	62 340	83 843
Finansiniai įsipareigojimai ⁽¹⁾	22 402	26 855	30 258	44 922	44 885	92 775

⁽¹⁾ Trumpalaikiai, vidutinės trukmės ir ilgalaikiai įsipareigojimai kredito ir obligacijų institucijoms.

Šaltinis: RTP finansinės sąskaitos.

1992–1998 m. RTP viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimai

įtvirtinamos pagrindinės nuostatos, kuriomis turi vadovautis RTP, vykdydama koncesioninės veiklą ⁽²⁸⁾. 4 straipsnio 3 dalyje apibrėžiami viešųjų televizijos paslaugų įsipareigojimai ⁽²⁹⁾.

(48) RTP privalo užtikrinti viešųjų televizijos paslaugų teikimą. Šių paslaugų apibrėžimas, suteikimas ir finansavimas reglamentuojamas įvairių teisinių aktų.

(49) Įstatyme Nr. 58/90, reglamentuojančiame televizijos veiklos vykdymą, įtvirtinamos privatiems operatoriams taikomos normos, kartu nustatant valstybės įsipareigojimą užtikrinti viešųjų televizijos paslaugų teikimą ⁽²⁶⁾. Įstatyme Nr. 21/92 dėl RTP įstatų apibrėžiami pagrindiniai viešųjų paslaugų įsipareigojimai ir jų finansavimas.

(50) Viešosios paslaugos ir jų finansavimas detaliau aprašyti dviejose RTP ir Portugalijos valstybės pasirašytose viešųjų paslaugų sutartyse ⁽²⁷⁾.

Apibrėžimas

(51) Įstatymo Nr. 21/92 4 straipsnyje nustatoma, kad valstybė ir RTL privalo sudaryti koncesijos sutartį, ir apibrėžiami pagrindiniai viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimai, privalomi vykdyti pagal šią sutartį. 4 straipsnio 2 dalyje

(52) Viešųjų paslaugų sutartys patvirtinami RTP viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimai. Visų pirma, RTP privalo vykdyti bendrus įsipareigojimus ir įsipareigojimus dėl laidų turinio ⁽³⁰⁾. RTP turi teikti viešąsias televizijos paslaugas, transliuodama du televizijos kanalus, kurių priėmimo zona aprėptų visą kontinentinės Portugalijos teritoriją. Pirmasis kanalas turi būti bendresnio pobūdžio, tad turi ruošti bendresnio turinio laidas. Antrasis kanalas visų pirma turi orientuotis į specifinius žiūrovų poreikius ir transliuoti kultūrinio, šviečiamojo ir mokslinio pobūdžio laidas. Vienas iš šių kanalų turi būti transliuojamas Azorų ir Madeiros autonominiuose regionuose.

⁽²⁸⁾ RTP privalo a) paisyti laisvės, nepriklausomybės, nediskriminavimo ir nekoncentravimo principų; b) užtikrinti savo nepriklausomumą nuo visuomeninių institucijų; c) ruošti ir transliuoti kokybiškas ir įvairiapusiškas, visuomenės interesus atitinkančias laidas.

⁽²⁹⁾ RTP turi a), c) prisidėti prie bendro visuomenės švietimo, informavimo ir mokymo; b) užtikrinti visuotinį žinių perdavimą; d), h) suteikti transliavimo laiką religinėms bendruomenėms, politinėms partijoms, profesinėms sąjungoms, viešajai administracijai ir vyriausybei skelbti žinias, komunikatus ir oficialius pranešimus; i) transliuoti du televizijos kanalus, kurių priėmimo zona aprėptų visą kontinentinės Portugalijos teritoriją, ir nors vienas iš jų aprėptų Azorų ir Madeiros autonominius regionus; j), m) transliuoti šviečiamojo, mokojo pobūdžio, kultūrinės ir sporto laidas; l) remti kiną ir skatinti jo vystymąsi; n) saugoti audiovizualinius archyvus; o) užtikrinti priemones, būtinas laidų ir informacijos mainams su Azorų ir Madeiros autonominiiais regionais; p) ruošti ir transliuoti laidas, skirtas portugalų bendruomenėms užsienyje; q) bendradarbiauti su šalimis, kuriose vartojama portugalų kalba; r) užtikrinti tiesioginę svarbių, užsienyje vykstančių įvykių transliaciją; s) palaikyti kontaktus su televizijos viešąsias paslaugas teikiančiomis įmonėmis, esančiomis Europos Sąjungoje; t) užtikrinti vykdomos televizijos veiklos ir kompetentingų tarptautinių institucijų nustatytą gairių atitikimą.

⁽³⁰⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 4 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 4 ir 5 sąlygos

⁽²⁶⁾ Sausio 7 d. įstatymas Nr. 58/90, reglamentuojantis televizijos veiklos vykdymą.

⁽²⁷⁾ 1993 m. kovo 17 d. tarp Portugalijos valstybės ir RTP buvo sudaryta viešųjų paslaugų sutartis (ankstesnioji viešųjų paslaugų sutartis). 1996 m. gruodžio 31 d. ši sutartis buvo pakeista naująja viešųjų paslaugų sutartimi.

- (53) Antra, sutartyse apibrėžti tam tikri reikalavimai RTP televizijos laidoms ⁽³¹⁾. Nustatyti laidų kokybės reikalavimai (pliuralizmas, informacijos nešališkumas ir kt.) ir turinio reikalavimai (pirmieji kinematografo darbai, sporto, vaikų laidos, laidos, paruoštos Portugalijoje ir apie Portugalijos kultūrą, valstybinės žinios ir pramoginės laidos). RTP privalo suteikti tam tikriems subjektams transliavimo laiką, remti kiną ir kitas audiovizualinės produkcijos ir išraiškos formas, skatinti šviečiamųjų ar mokomųjų programų ruošimą, užtikrinti apsiikeitimą laidomis su autonominiais regionais ir plėtoti bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, kurios Europos Sąjungos šalyse teikia viešąsias televizijos paslaugas. Be to, RTP turi vykdyti specialius laidų ruošimo ir transliavimo išpareigojimus, susijusius su tarptautiniu bendradarbiavimu. Pavyzdžiui, RTP privalo ruošti ir transliuoti laidas portugalų bendruomenėms užsienyje, Afrikos šalims, kuriose oficiali kalba yra portugalų, ir Makau. RTP turi užtikrinti RTP *Madeira* ir RTP *Açores* kanalų funkcionavimą ir išlaikyti jų programų ruošimo centrus ir atstovybes užsienyje.
- (54) Trečia, sutartyse nustatytos specialios RTP televizijos pareigos. Pavyzdžiui, RTP privalo saugoti audiovizualinius archyvus, diegti technines įrangos ir veiklos naujoves, remti S. Carlos nacionalinio teatro fondą (*Fundação do Teatro Nacional de S. Carlos*) ir teikti kitas tiksliai nurodytas paslaugas.
- (55) Kiekvienais metais RTP turi pateikti Finansų ministrui ateinančių metų veiklos planą ir preliminarį teikiamų viešųjų paslaugų sąnaudų sąmatą kartu su audito biuro ir konsultacinės tarybos pateiktomis išvadomis. Be to, ji turi pristatyti praėjusių metų viešųjų paslaugų teikimo ataskaitą, kartu su audito biuro ⁽³⁴⁾ pateikta išvada.
- (56) Finansų ministras ir už visuomenės informavimo sritį atsakingas Vyriausybės narys privalo tikrinti, kaip laikomasi viešųjų paslaugų sutarčių. Generalinis finansų inspektoratas privalo kontroliuoti finansinę sritį. Be to, kiekvienais metais atitinkamos įstaigos privalo atlikti išorinį auditą ⁽³⁵⁾.
- (57) Naujoji viešųjų paslaugų sutartis taip pat numato valstybės taikomas sankcijas sutarties nevykdymo atveju, kurios gali būti taikomos kaip baudos, turto areštas, pačios koncesijos sutarties atsisakymas ir nutraukimas.

Suteikimas

- (55) Įstatymo Nr. 58/90 5 straipsniu RTP televizijai suteikiama viešųjų televizijos paslaugų koncesija 15 metų laikotarpiu transliuoti dažniais, atitinkančiais pirmąjį ir antrąjį televizijos kanalus, su galimybe pratęsti sutartį kitam 15 m. laikotarpiui. Įstatymo Nr. 21/92 4 straipsnyje pabrėžiama, kad RTP yra viešųjų televizijos paslaugų koncesinininkė. Viešųjų paslaugų sutarčių 1 sąlygoje patvirtinama, kad RTP yra viešųjų televizijos paslaugų teikėja ⁽³²⁾.

Kontrolė

- (56) Viešųjų paslaugų sutartys numato įkurti konsultacinę tarybą ⁽³³⁾, sudarytą iš asmenų, atstovaujančių įvairių

Finansavimas

- (60) Įstatymo Nr. 21/92 5 straipsnyje patvirtinama RTP televizijos teisė gauti iš valstybės kompensacinę išmoką viešosioms paslaugoms teikti. Ši teisė patvirtinta viešųjų paslaugų sutartyje.
- (61) Šalia metinių kompensacinių išmokų teikimo sistemos, viešųjų paslaugų sutartys taip pat numato:

— viešosios administracijos ir RTP pasirašytose arba numatytose pasirašyti paslaugų teikimo sutartyse apibrėžtų specialių paslaugų apmokėjimą ⁽³⁶⁾;

⁽³¹⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 5–8 ir 10 sąlygos ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 6–13 sąlygos.

⁽³²⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 1 sąlyga nustatė, kad sutarties tikslas buvo apibrėžti RTP viešųjų televizijos paslaugų teikimo būdus. Naujosios viešųjų paslaugų sutarties 1 sąlyga nustato, kad pagal rugsėjo 7 d. įstatymo Nr. 58/90 5 straipsnį ir rugpjūčio 14 d. įstatymo Nr. 21/92 4 straipsnį RTP yra vienintelė viešųjų televizijos paslaugų teikėja.

⁽³³⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 9 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 23 sąlyga.

⁽³⁴⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 15, 16, 18 ir 19 sąlygos ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 18 ir 25 sąlygos.

⁽³⁵⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 19 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 25 sąlyga ir įstatymo Nr. 31-A/98 47 straipsnio 2 dalis.

⁽³⁶⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 13 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 21 sąlyga.

- valstybės dalyvavimą visose RTP vykdomose investicijose, ypač susijusiose su infrastruktūromis, būtinomis laidų rengimo ir transliavimo centrams autonominiuose Azorų ir Madeiros regionuose funkcionuoti, įskaitant audiovizualinius archyvus, RTP tarptautinį transliavimą ir kitas investicijas, kurias dėl techninių priežasčių koncesininkė yra įpareigota vykdyti ⁽³⁷⁾.
- (62) Sąnaudų analitinė apskaitos sistema nustato su viešųjų paslaugų teikimu susijusias sąnaudas ir pajamas, tinkamas finansuoti išmokant kompensacines išmokas. Sutartyse reikalaujama nustatyti sąnaudų apskaičiavimo kriterijus, kurie atitiktų kiekvieną viešųjų paslaugų įsipareigojimą ⁽³⁸⁾.
- (63) Naudodama šią sąnaudų analitinės apskaitos sistemą RTP paskirstė sąnaudas ir pajamas (pvz., personalo ir medžiagų sąnaudas) nustatytam veiklos rūšių skaičiui (laidų kūrimo valdymas, tiesioginės ir netiesioginės laidų kūrimo sąnaudos, signalo perdavimo sąnaudos, transliavimo sąnaudos, rinkodaros sąnaudos ir bendrosios sąnaudos).
- (64) Tiesioginės atskirų veiklos rūšių sąnaudos priklauso skirtingiems sąnaudų objektams (pvz., RTP 1, RTP 2, RTPi ir RTP África). Netiesioginės sąnaudos priskiriamos sąnaudų objektams, remiantis su jais susijusiais analitiniais kriterijais (pavyzdžiui, transliavimo valandų skaičiumi) ⁽³⁹⁾.
- (65) Sąnaudų paskirstymo sistema apibūdinama šiomis savybėmis:
- pagal viešųjų paslaugų sutartis, sutartyse pateiktu būdu gali būti kompensuojamos tik grynosios eksploatavimo sąnaudos. Finansiniai įsipareigojimai, nenumatytos išlaidos ir provizijos, netiesiogiai susijusios su veikla, yra nekompensuojamos ⁽⁴⁰⁾;
 - RTP, norėdama apskaičiuoti kompensuojamas grynąsias eksploatavimo sąnaudas, iš veiklos sąnaudų turi atskaityti eksploatavimo pajamas, gautas vykdant visus viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimus;
 - pagal ankstesniąją viešųjų paslaugų sutartį, nebuvo įmanoma teikti kompensacijos už bendrą viešųjų paslaugų įsipareigojimą eksploatuoti RTP1 ir RTP2 ir vieno iš transliuojamų kanalų priėmimo zona aprėpti autonominių regionų teritoriją ⁽⁴¹⁾;
 - pagal naująją viešųjų paslaugų sutartį, RTP1 ir RTP2 eksploatavimo sąnaudoms gali būti taikomos kompensacinės išmokos, neteikiant jokios papildomos kompensacijos, jei grynosios RTP1 ir RTP2 eksploatavimo sąnaudos viršytų numatytąsias ⁽⁴²⁾.
- (66) Pagal pateiktą sąnaudų skaičiavimo būdą, RTP savo metinėje viešųjų paslaugų ataskaitoje pateikė grynąsias viešųjų paslaugų teikimo sąnaudas. 4 lentelėje pateikiama viešųjų paslaugų teikimo sąnaudos, kurioms gali būti taikomos kompensacinės išmokos, apžvalga.

⁽³⁷⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 14 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 21 sąlyga.

⁽³⁸⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 12 sąlyga detalai nustato kompensuojamas sąnaudas ir pastarųjų apskaičiavimo metodiką: padengiamą skirtumą (skirtumą tarp RTP-1 patirtų sąnaudų ir didžiausio privataus televizijos operatoriaus patirtų sąnaudų), eksploatavimo nuostolius autonominiuose regionuose, audiovizualinio archyvo eksploatavimo nuostolius, RTP-Internacional veiklos sąnaudas, bendradarbiavimo su Afrikos šalimis (PALOP), kuriose portugalų kalba yra oficiali, struktūrų funkcionavimo sąnaudas, sąnaudas, patirtas suteikiant transliavimo laiką tam tikriems subjektams, atstovybių ir korespondentų išlaidas ir S. Carlos teatro fondo išlaidas. Naujosios viešųjų paslaugų sutarties 15 sąlyga detalai nustato kompensuojamas sąnaudas ir pastarųjų apskaičiavimo metodiką. Dengimo objektai yra: RTP-1 ir RTP-2 eksploatavimo sąnaudos; specifinių viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymas pagal 7 sąlygos punktus nuo a iki 1 ir dengiamas skirtumas.

⁽³⁹⁾ 1999 m. kovo 31 d. Portugalijos valdžios institucijų oficialiu dokumentu pateikta informacija.

⁽⁴⁰⁾ Naujosios viešųjų paslaugų sutarties 14 sąlygos 2 dalis.

⁽⁴¹⁾ Išskyrus su dengiamu skirtumu susijusias sąnaudas.

⁽⁴²⁾ Naujosios viešųjų paslaugų sutarties 19 sąlygos 1 ir 3 dalys. Naujoji viešųjų paslaugų sutartis nustatė, kad RTP2 eksploatavimo sąnaudos gali būti kompensuojamos atgaline data nuo 1996 m. sausio 1 d.

4 lentelė

Grynosios ir kompensuojamos viešųjų paslaugų teikimo sąnaudos, apie kurias pranešta

(milijonais eskudų)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Teletekstas						112,9	86,8
RTP Internacional eksploatavimas	882,3	1 517,4	1 826,9	1 890,8	2 059,6	3 999,1	3 712,9
RTP África	—	—	—	—		654,7	1 332,0
Tiesioginis RTP1 transliavimas Madeirai ir Azorams	—	—	—	—	—	76,8	295,4
Audiovizualiniai archyvai	509,1	241,6	402,7	492,7	184,9	909,4	672,1
Bendradarbiavimas su Afrikos valstybėmis, kurių valstybinė kalba – portugalių kalba	186,9	128,4	172,2	148,6	144,9	202,4	200,3
Dengiamas skirtumas	406,7	1 312,8	1 314,2	1 050,3	1 050,0	622,6	208,6
Atstovybės, korespondentai	797,8	658,2	681,1	642,7	583,2	457,2	211,0
S. Carlos nacionalinio teatro fondas		50,0	55,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Finansinė pagalba kinui		215,0	95,0	27,5	156,5	391,1	352,8
Autonominių regionų centrų eksploatavimas	3 453,4	3 486,0	3 685,9	3 696,1	3 846,6	3 459,2	2 855,2
Transliavimo laikas, skirtas tam tikriems subjektams	482,0	350,6	151,1	94,6	80,8		
Sport TV (1)							– 440,0
Grynosios Rtp 1 eksploatavimo sąnaudos						16 946,1	11 916,6
Grynosios Rtp 2 eksploatavimo sąnaudos					9 050,6	10 080,6	8 637,6
Iš viso grynųjų eksploatavimo sąnaudų	6 718,2	7 960,0	8 384,1	8 103,3	17 217,1	37 972,1	30 101,3

(1) Nors Sport TV veikla nepriklauso viešosioms paslaugoms, kurioms gali būti taikoma kompensacija, RTP atėmė Sport TV pelną iš viešųjų paslaugų sąnaudų. Tai grindžiama liepos 14 d. įstatymo Nr. 31-A/98 47 straipsnio 3 dalimi, kurioje nustatyta, kad RTP pelnas, gautas naudojantis kitais kanalais ar dalyvaujant jų veikloje, finansuoja viešųjų paslaugų projektus.

Šaltinis: Portugalijos valdžios institucijų pateikta informacija ir ataskaitos apie viešąsias paslaugas.

(67) Lentelėje pateikiama RTP investicijų į įrangą, skirtą viešosioms paslaugoms teikti, apžvalga. Taip pat parodytos faktinės investicijos į viešąsias paslaugas, kaip pateikta metinėse finansinėse sąskaitose, ir investicijos, nurodytos

viešųjų paslaugų teikimo ataskaitose. Kaip galima matyti, faktinės investicijos į viešąsias paslaugas buvo didesnės už viešųjų paslaugų sutartyje nurodytas investicijas.

5 lentelė

Investicijos į viešųjų paslaugų veiklą

(milijonais eskudų)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Iš viso
Finansinės sąskaitos	2 632,6	2 102,0	2 763,9	992,7	1 480,4	4 037,4	6 054,2	20 063,2
Ataskaitos apie viešąsias paslaugas	2 327,3	98,0	1 975,1	154,4	28,1	4 037,4	6 127,8	14 748,1
Skirtumas	305,3	2 004,0	788,8	838,3	1 452,3	0	– 73,6	5 315,1

Šaltinis: RTP finansinės sąskaitos ir ataskaitos apie viešąsias paslaugas.

Priemonių tikslas

- (68) Priemonių tikslas buvo kompensuoti RTP už įmonei skirtus išpareigojimus teikti viešąsias paslaugas ir finansuoti jos investicijas.

Galimas priemonių poveikis

- (69) Portugalijoje viešųjų paslaugų operatorius nebuvo išrinktas atrankos būdu, kada visos suinteresuotos įmonės būtų galėjusios pateikti kompensacinių išmokų dydį, būtiną koncesiją patikėtoms viešosioms televizijos paslaugoms teikti. Vyriausybė paskyrė RTP teikti viešąsias televizijos paslaugas.

- (70) Nuo 1992 m. Portugalijos televizijos rinkoje veikia ir visuomeniniai, ir privatūs operatoriai. Kaip ir RTP privatūs operatoriai SIC ir TVI taip pat turi televizijos kanalų eksploatavimo licencijas. SIC yra pirmas privatus operatorius, 1992 m. spalio 6 d. pradėjęs savo radijo ir televizijos transliavimo veiklą. RTP televizijai skiriama finansinė pagalba galėtų iškreipti konkurenciją Portugalijos televizijos rinkoje.

Procedūros iniciavimo priežastys

- (71) Pirmosios instancijos teismui 2000 m. paskelbus sprendimą ⁽⁴³⁾, Komisija pradėjo procedūrą. Šis sprendimas panaikino 1996 m. Komisijos sprendimą ⁽⁴⁴⁾.
- (72) Kita vertus, Komisija, atsižvelgdama į pirminiam įvertinimui būtiną laiką ir abejones dėl viešųjų RTP paslaugų kompensuojamų sąnaudų finansavimo adekvatumo, pradėjo procedūrą pagal 1996 m. ir 1997 m. SIC pateiktus skundus. Minimios pagalbos priemonės susijusios su valstybės apmokėtu televizijos transliavimo tinklo perdavimu, obligacijų emisija, finansine pagalba kinui, 1996–2000 m. laikotarpio restruktūrizavimo planu, 1994–1997 m. kapitalo injekcijomis ir paskola.
- (73) Kad būtų inicijuota tyrimo procedūra, Komisija, atsižvelgdama į bendras kompensuojamas RTP viešųjų paslaugų teikimo sąnaudas 1992–1998 m. laikotarpiu, pareiškė savo abejones dėl to, ar egzistavo perteklinė viešųjų paslaugų grynųjų sąnaudų kompensacija, Portugalijos valstybės teikiama RTP televizijai.

III. TIESIOGIAI SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ PASTABOS

- (74) Iniciavus tyrimo procedūrą, tiesiogiai suinteresuotos šalys pareiškė savo pastabas dėl priemonių. Toliau apžvelgiamos minėtos suinteresuotųjų šalių pastabos, suskirstytos pagal priemonių rūšį.

- (75) SIC ir TVI teigė, kad atleidimas nuo registravimo mokesčių ir rinkliavų mokėjimo yra išimtis iš taisyklės, taikomos keičiant bendrovės įstatus. SIC pastebėjo, kad priemonių taikymo sritis neapsiriboja RTP įkūrimu. Pagal RTP įstatų 11 straipsnio 2 dalį, RTP buvo atleista nuo bet kokių įrašymo ir registravimo rinkliavų.

- (76) TVI nurodė, kad RTP taip pat buvo suteikta lengvata, atleidžianti nuo įmonės registracijos paskelbimo mokesčių.

- (77) Dėl lengvatų, taikomų mokant mokesčius už televizijos transliavimo tinklo naudojimą, tiesiogiai suinteresuotos šalys pareiškė, kad turėtų būti išsiaiškinta, ar buvo taikomos palūkanos, ir jei taip, tai kokio dydžio ir ar buvo atlikti mokėjimai *Portugal Telecom*. Be to, taip pat turėtų būti išsiaiškinta dėl esamos RTP televizijos skolos *Portugal Telecom*.

- (78) SIC ir TVI pateikė pastabas apie skolos Socialiniam draudimui mokėjimo termino pakeitimą. Jos patvirtino, kad, remiantis dekretu-įstatymu Nr. 411/91, RTP buvo įpareigota padengti savo skolas Socialiniam draudimui skirtingomis nei kitoms įmonėms taikomomis sąlygomis. ACT pabrėžė, kad valstybės vaidmuo sutartyje yra esminis.

- (79) Televizijos transliavimo tinklo pardavimo klausimu ACT ir TVI pastebėjo, kad turėtų būti atlikta naujai sukurto įmonės TDP paveldimos vertės ekonominė ir buhalterinė analizė, kad būtų nustatyta, ar taikoma per didelė kompensacija. Šiuo klausimu *Mediaset* ir ACT pareiškė, kad televizijos transliavimo tinklas buvo įrengtas finansuojant valstybei, o ne pačiam operatoriui. Taigi iškyla klausimas, ar šiais valstybiniais aktyvais RTP televizijai teikiama kompensacija yra pateisinama.

- (80) Obligacijų emisijos klausimu SIC pabrėžė, kad, atsižvelgiant į RTP finansinę būklę, emisija buvo akceptuota rinkoje tik todėl, kad jos absoliutus savininkas buvo valstybė. Be to, *Mediaset* pastebėjo, kad Komisija, atlikdama analizę, turėtų tikrinti garantijos turinį, o ne formą.

⁽⁴³⁾ 2000 m. gegužės 10 d. Pirmosios Instancijos teismo sprendimas, Byla Nr. T-46/97. SIC/Komisija 2000 m. tomas, II-2125.

⁽⁴⁴⁾ NN 141/95, Portugalijos radijo ir televizijos finansavimas (OL C 67, 1997 3 4, p. 10).

- (81) Finansinės pagalbos kinui protokolo klausimu SIC teigė, kad valstybė išsipareigojo kiekvienais metais kompensuoti sąnaudas, susijusias su viešųjų paslaugų išsipareigojimais, į kurias įtraukta finansinė pagalba kinui, šitaip dvigubai finansuodama RTP televiziją už tą patį projektą. TVI pranešė, kad su privačiais operatoriais buvo pasirašyti panašūs protokolai, bet ši valstybės pagalba buvo teikiama tik RTP televizijai. Kita vertus, TVI pabrėžė, kad 1996 m. finansinės pagalbos kinui protokolas buvo pakeistas 2000 m., nustatant, kad RTP, kaip koproduseris, privalo bendrai finansuoti visus filmų projektus, kurie naudojami IČAM (Kino, audiovizualinio ir daugialypės terpės instituto) teikiama finansine pagalba. Anot *Mediaset*, kadangi finansavimo sąlygos nustato, jog operatorius kartu su nepriklausomais kūrėjais dalyvauja bendruose projektuose, yra svarbu užtikrinti, kad toks dalyvavimas nesuteiktų visuomeniniam operatoriui netiesioginio pranašumo jo santykiuose su tokiais kinematografijos kūrėjais.
- (82) Dėl kapitalo injekcijų 1994–1997 m. laikotarpiu SIC, ACT, *Mediaset* ir TVI pareiškė, kad nė vienas akcininkas nebūtų didinęs bendrovės, esančios tokioje situacijoje kaip RTP, kapitalo. Šios kapitalo injekcijos buvo įvykdytos nuostolingai dirbančiai įmonei, neturinčiai nuoseklaus restruktūrizavimo plano, numatančio jos atgaivinimą.
- (83) SIC taip pat tvirtina, kad nė viena finansinė institucija nebūtų patvirtinusi RTP televizijai paskolos, turint omenyje 1996 m. jai grėsusį bankrotą.
- (84) *Mediaset* ir ACT paprašė tyrimo metu didžiausią dėmesį skirti nepriklausomai viešųjų paslaugų teikimo priežiūrai. Kaip teigė privačios įmonės SIC ir TVI, Komisijos išvadose turėtų atsispindėti, jog valstybės pagalbos priemonės buvo netinkamos, kadangi RTP televizijai skirti valstybiniai ištekliai buvo neproporcingai dideli.
- (86) SIC pateiktų pastabų dėl įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalies klausimu Portugalijos valdžios institucijos pranešė, kad Portugalijos įstatymų leidėjas nesuteikė viešosioms įmonėms specialių mokesčių lengvatų bendrovių reorganizavimo ar restruktūrizavimo procedūrų atveju. Atleidimas buvo taikomas, remiantis dekretu-įstatymu Nr. 404/90.
- (87) Pavėluotų privalomų mokesčių už tinklo naudojimą mokėjimo klausimu Portugalijos valdžios institucijos teigia, kad skolos *Portugal Telecom* mokėjimo termino pakeitimas buvo bendros kreditoriaus ir skolininko komercinių tarpusavio santykių strategijos dalis ir nebuvo nustatytas valstybei įsikišus.
- (88) Portugalijos valdžios institucijos teigia, kad pradinis Socialinio draudimo ir RTP susitarimas dėl skolos mokėjimo termino pakeitimo ir palūkanų bei baudų mokėjimo atsisakymo buvo pasirašytas išsprendus teisinį ginčą dėl reglamentuojančio dekreto Nr. 12/83, kuriame nustatomi nuo viršvalandžių apmokėjimo skaičiuojamų įmokų Socialiniam draudimui mokėjimo atvejai, teisėtumo. Skolos sureguliuavimo susitarime pripažįstamas RTP aiškinimas, kad nuo viršvalandžių apmokėjimo neprivaloma skaičiuoti įmokų Socialiniam draudimui, kaip buvo patvirtinta mokesčių specialisto.
- (89) Antra, Portugalijos valdžios institucijos teigia, kad Vyriausybė, formaliai sankcionuodama šį susitarimą, nesuteikė RTP televizijai tam tikros finansinės naudos, lyginant su kitomis panašioje situacijoje esančiomis įmonėmis, kaip nustatyta dekretu-įstatyme Nr. 411/91. Portugalijos valdžios institucijos tvirtina, kad taikomas 2 straipsnio 1 dalies d punktas yra nenaudingas RTP televizijai, kadangi įmonė buvo valstybės įsikišimo objektas ir patyrė daugybę pokyčių, vadovaujant 1977 m. Vyriausybės paskirtai Administracinei komisijai ⁽⁴⁵⁾. Pasak Portugalijos valdžios institucijų, tai patvirtina ir faktas, kad, remiantis tuo pačiu įstatymu, buvo pasirašytas susitarimas su viena iš tiesiogiai suinteresuotų šalių.

IV. PORTUGALIJOS VALDŽIOS INSTITUCIJŲ PASTABOS

- (85) Atleidimo nuo registravimo mokesčių ir rinkliavų mokėjimo klausimu Portugalijos valdžios institucijų nuomone, kadangi įteisinant viešosios įmonės reorganizavimą į akcinę bendrovę registracija nebuvo būtina, nebuvo jokio pagrindo mokėti šiuos mokesčius ir rinkliavas.

- (90) Televizijos transliavimo tinklo perdavimo apmokėjimo 1993 m. klausimu Portugalijos valdžios institucijos pranešė, kad finansavimas buvo tiesiogiai susijęs su televizijos signalo perdavimo ir transliavimo tinklo padalijimu ir pardavimu. Valstybė įsigijo iš RTP televizijos TDP ir atsisakė su RTP, didindama jos kapitalą perduotų aktyvų vertės suma, taigi šis atvejis netraktuotinas kaip valstybės pagalba.

⁽⁴⁵⁾ Dekretu-įstatyme Nr. 91/A/77 buvo atšaukti 1976 m. RTP įstatai ir nustatyta, kad RTP perduodama valdyti Administracinei komisijai.

- (91) Obligacijų su valstybės garantija emisija klausimu Portugalijos valdžios institucijos tvirtina, kad šiai akcininko paskolai nebuvo taikoma jokia Portugalijos valstybės garantija, kaip liudija su šiuo klausimu susiję techniniai dokumentai.
- (92) Finansinės pagalbos kinui protokolo klausimu Portugalijos valdžios institucijos pranešė, kad 1996 m. protokolas paaiškina ir nustato RTP viešųjų paslaugų įsipareigojimų, susijusių su finansine pagalba kinematografijos gamybai ir jos plėtra, rūšis. Remiantis protokolu, RTP turėtų bendrai finansuoti „finansiniškai remtinus projektus“, kurie buvo iš anksto atrinkti atsakingos valstybinės institucijos. Remiantis Portugalijos valdžios institucijomis, su RTP pasirašyto protokolo nuostatos nėra palyginamos su SIC ir TVI pasirašytų protokolų nuostatomis, kadangi RTP buvo įpareigota bendrai finansuoti kinematografinius kūrinius, susidomėjimas kuriais televizijoje būtų buvęs mažas arba jo būtų visai nebuvo. Bet kuriuo atveju RTP televizijai skirtos subsidijos dydis apskritai buvo daug didesnis už vidutinę kūrinių, tinkamų transliuoti per televiziją, platinimo licencijos piniginę vertę.
- (93) Restruktūrizavimo plano 1996–2000 metams klausimu Portugalijos valdžios institucijos informavo, kad niekada nebuvo atliktas pirminis plano tyrimas, ir todėl nebuvo jokio pagrindo valstybei finansiniškai kištis į RTP veiklą.
- (94) Paskolos klausimu Portugalijos valdžios institucijos teigė, kad paskolos teikimo sąlygos nustatė, kad finansinė operacija būtų apmokestinta palūkanomis, nustatytomis atsižvelgiant į rinkos sąlygas.
- (95) Kita vertus, Portugalijos valdžios institucijos argumentavo, kad kapitalo injekcijos 1994–1998 m. laikotarpiu sudarė sąnaudų, susijusių su televizijos viešųjų paslaugų teikimu, finansavimo sistemą, kartu mokant kompensacines išmokas.
- (96) Remiantis Portugalijos valdžios institucijomis, pasirinktas RTP viešųjų paslaugų sąnaudų finansavimo modelis pasirodė esąs netinkamas, todėl RTP patyrė komercinės veiklos nuostolių. Visų pirma būtinos kompensacinės išmokos buvo visuomet skaičiuojamos mažesnės už realiai būtinas viešosioms televizijos paslaugoms finansuoti. Antra, šiuos mokėjimus Portugalijos valstybė nuolat išmokėdavo pavėluotai. Todėl, kad galėtų padengti veiklos sąnaudas, RTP buvo priversta naudotis bankų teikiamu finansavimu, ir į kompensuojamas sąnaudas negalėjo įtraukti atskaitymų kartu su palūkanomis ir amortizacinių atskaitymų. Trečia, nuo kompensacinių išmokų RTP turėjo valstybei mokėti PVM, dėl to sumažėjo RTP grynoji išmokų vertė.
- (97) Portugalijos valdžios institucijos tvirtina, kad i) atleidimas nuo mokesčių ir rinkliavų, ii) mokesčių už televizijos transliavimo tinklo naudojimą taikomos lengvatos, iii) skolos Socialiniam draudimui mokėjimo termino pakeitimas, iv) apmokėjimas už televizijos transliavimo tinklo perdavimą, v) finansinės pagalbos kinui protokolas ir vi) 1998 m. RTP gauta paskola nėra valstybės pagalba. Kitų priemonių suderinamumo klausimu Portugalijos valdžios institucijos tvirtina, kad priemonės turi būti traktuojamos kaip viešųjų paslaugų sąnaudų kompensacija, todėl neturi būti laikomos valstybės pagalba ⁽⁴⁶⁾, arba kaip alternatyva jos suderinamumas su Bendrijos įstatymais turi būti vertinamas pagal EB sutarties 86 straipsnio 2 dalį.
- (98) Dėl kompensacijos pertekliaus apskaičiavimo, Portugalijos valdžios institucijos pareiškė, kad:
- įtraukiant 1996 m. RTP2 veiklos sąnaudas į kompensuojamas viešųjų paslaugų sąnaudas, buvo remtasi 1996 m. viešųjų paslaugų sutartimi, pagal kurią su RTP2 veiklos sąnaudomis susijusios kompensacinės išmokos įsigaliojo nuo 1996 m. sausio 1 d. ⁽⁴⁷⁾,
 - 20 000 milijonų eskudų paskola neturėtų būti traktuojama kaip kompensacinės išmokos, kadangi ji buvo patvirtinta, atsižvelgiant į rinkos sąlygas,
 - kapitalo didinimas buvo skirtas ne tik finansinėms kompensacijoms už padengiamas viešųjų paslaugų sąnaudas, bet ir investicijų finansavimui. Valstybės, kaip akcininko, įsipareigojimas dalyvauti finansuojant būtinas investicijas numatytas 1993 m. ir 1996 m. Viešųjų paslaugų sutartyse ⁽⁴⁸⁾,
 - kompensacinės išmokos buvo apmokestinamos PVM, dėl to sumažėjo RTP televizijos gauta grynoji jų vertė,
 - pagal 1996 m. viešųjų paslaugų sutartį, viešųjų paslaugų teikimo sąnaudos buvo kompensuojamos neviršijant numatytos biudžeto dotacijos sumos.

⁽⁴⁶⁾ Atsižvelgiant į 2001 m. lapkričio 22 d. Teisingumo Teismo bylą Nr. C-53/00 Ferring SA prieš ACOSS, 2001, tomas I-9067.

⁽⁴⁷⁾ 1996 m. gruodžio 31 d. viešųjų paslaugų sutarties 3 ir 4 sąlygos.

⁽⁴⁸⁾ Remiantis 1993 m. viešųjų paslaugų sutarties 14 sąlyga ir 1996 m. viešųjų paslaugų sutarties 21 sąlyga, „pagrindinis skoliniojas ir akcininkas dalyvaus nurodytose investicijose visų pirma didindamas kapitalą“.

- (99) Dėl šių priežasčių Portugalijos valdžios institucijos nusprendė, kad finansinė kompensacija RTP televizijai už jos viešųjų paslaugų išpareigojimą neturėtų būti traktuojama kaip per didelė ar neadekvati.

V. PRIEMONIŲ/PAGALBOS VERTINIMAS

Valstybės pagalbos pobūdis teikiamų priemonių atveju

- (100) Kad būtų nustatyta, ar priemonės yra pagalba pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį, Komisija turi įvertinti, ar RTP televizijai teikiamos priemonės:

- yra skiriamos valstybės arba teikiamos iš valstybės išteklių,
- gali potencialiai iškreipti konkurenciją,
- palaiko tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą,
- įtakoja prekių mainus tarp valstybių narių.

Valstybės išteklių naudojimas

- (101) Atleidžiant nuo notarinių ir registracijos mokesčių daroma įtaka valstybės ištekliams, kadangi mokesčių įplaukų praradimas yra tolygus valstybinių išteklių naudojimui išdo išlaidų forma ⁽⁴⁹⁾.
- (102) Dėl valstybės išteklių naudojimo radijo ir televizijos transliavimo tinklo operatoriui akceptuojant RTP pavėluotai atliktus mokėjimus už radijo ir televizijos transliavimo tinklo naudojimą Komisija pabrėžia, kad, akceptuojant mokesčių už tinklo naudojimą ir tam tikrų palūkanų nemokėjimą, sukėlusį skolų kaupimąsi tiriamu laikotarpiu, tinklo operatorius iš tikrųjų atsisakė įplaukų ir savo veiklos finansavimui buvo priverstas imti paskolas.
- (103) Atsižvelgiant į tai, kad per visą tyrimo laikotarpį *Portugal Telecom* buvo palaipsniui privatizuojama, Komisija privalo atskirti laikotarpį, kuriuo valstybė valdė kontrolinį *Portugal Telecom* akcijų paketą, nuo laikotarpio, kai valstybė žymiai sumažino turimą akcijų dalį.

⁽⁴⁹⁾ Komisijos komunikato dėl taisyklių, susijusių su valstybės pagalba, priemonėmis dėl tiesioginio įmonių valdymo taikymo, 10 punktą (OL C 384, 1998 12 10, p. 3).

- (104) Kalbėdama apie antrąją 1997 m. pusę Komisija pastebi, kad bet koks *Portugal Telecom* įplaukų praradimas negali būti siejamas su valstybės ištekliais, kadangi valstybės valdomo kapitalo dalis *Portugal Telecom* įmonėje sumažėjo iki 25 %, o vėlesniais metais buvo dar labiau sumažinta, kitiems dalininkams tampant pagrindiniais įmonės akcininkais ⁽⁵⁰⁾. Be to, kaip nurodyta 27 punkte, *Portugal Telecom* negalėjo gauti valstybės kompensacijos už galimus nuostolius, atsiradusius akceptuojant RTP pavėluotai atliktus mokėjimus. Todėl Komisija nusprendė, kad nuo 1997 m. vidurio valstybės ištekliai nebuvo naudojami.

- (105) Kalbant apie 1997 m. pirmąją pusę, reikia pastebėti, kad tuo metu valstybė valdė *Portugal Telecom*, kadangi turėjo kontrolinį *Portugal Telecom* akcijų paketą. Tad bet kokios *Portugal Telecom* įplaukos, prarastos iki 1997 m. vidurio dėl pavėluotų mokėjimų priėmimo, turėtų būti laikomos „valstybės ištekliais“ ⁽⁵¹⁾.

- (106) Visų pirma Komisija privalo įvertinti, ar dėl tinklo operatoriaus veiksmų iki 1997 m. vidurio valstybės ištekliai patyrė nuostolį. Iš tiesų, tinklo operatorius, pripažindamas mokėjimų lengvatas RTP televizijai, veikė kaip valstybinis kreditorius. Todėl jo veiksmai turėtų būti prilyginami valstybinio arba privataus kreditoriaus, ieškančio būdų susigrąžinti skolą ir šiuo tikslu sudarinėjančio su skolininku sutartis, pagal kurias susikaupusios skolos bus diferencijuojamos arba išdalijamos, kad būtų palengvintas jų grąžinimas, veiksams ⁽⁵²⁾. Paprastai šios rūšies kreditui taikomos palūkanos ir skiriami delspinigiai, kad būtų padengti kreditoriaus nuostoliai, atsiradę dėl skolininko pavėluotai vykdomų išpareigojimų. Valstybinio kreditoriaus taikoma delspinigių norma turi būti lygi normai, kurią panašiomis aplinkybėmis taikytų privatus kreditorius ⁽⁵³⁾.

- (107) Inicijavus procedūrą ir trečiosioms šalims pateikus pastabas, Portugalijos valdžios institucijos nesuteikė pakankamos informacijos nei apie viešojo tinklo operatoriaus taikytas palūkanų normas, nei apie bazinę rinkos palūkanų normą. Todėl Komisija negali atmesti galimybės, kad dėl *Portugal Telecom* iki 1997 m. vidurio taikytos palūkanų normos valstybės ištekliai patyrė nuostolį.

⁽⁵⁰⁾ Šiuo klausimu žr. viešosios įmonės apibrėžimą, nustatytą 2000 m. liepos 26 d. Komisijos direktyvos 2000/52/CE su pakeitimais, padarytais Direktyva 80/723/EEB, dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir viešųjų įmonių skaidrumo 2 straipsnio 1 dalies b punkte (OL L 193, 2000 7 29, p. 75).

⁽⁵¹⁾ Žr.: 1996 m. gruodžio 12 d. Pirmosios Instancijos Teismo sprendimas, byla T-358/94, *Compagnie Nationale Air France* prieš Europos Bendrijų Komisiją, 1996, tomas II-2109.

⁽⁵²⁾ 1999 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla C-342/96, Ispanijos Karalystė prieš Europos Bendrijų Komisiją, 1999, tomas I-2459, 46 punktą.

⁽⁵³⁾ Tas pats, 48 punktą.

- (108) Antra, Komisija ne tik privalo įvertinti, ar priemonės naudoja valstybės išteklius, bet taip pat ir nustatyti, ar viešosios institucijos buvo realiai susijusios su priemonių taikymu ⁽⁵⁴⁾.
- (109) Neabejotina, kad iki 1997 m. vidurio valstybė galėjo valdyti *Portugal Telecom* ir žymiai įtakoti jos veiksmus, kadangi turėjo daugiau kaip 50 % įmonės akcijų.
- (110) Tyrimo eigoje Komisija nenustatė jokių požymių, kad Portugalijos valdžios institucijos realiai dalyvavo vykdamasitarimus, susijusius su radijo ir televizijos transliavimo tinklo operatoriaus pavėluoto skolos grąžinimo akceptavimu ⁽⁵⁵⁾.
- (111) Kaip teigiama 22 punkte, valstybė reguliavo tarifus ir televizijos signalo transliavimo paslaugas, kurias tinklo operatorius turėjo teikti pagal pasirašytą su valstybe koncesijos sutartį. Tačiau teisinės nuostatos nenumato jokio skirtumo tarp tinklo operatoriaus televizijos viešajai įmonei ir privatiems televizijos operatoriams teikiamų paslaugų ir tarifų. Tinklo operatorius jokių būdu negalėjo teikti rtp televizijai privalomų bendrų paslaugų kaip radijo ir televizijos transliavimo tinklo paslaugų.
- (112) Todėl Komisija nesutinka su tiesiogiai suinteresuotomis šalimis, kurios teigė, kad buvo diskriminuojamos, kadangi Televizijos įstatyme numatyta, kad privatūs operatoriai praranda radijo ir televizijos transliavimo licenciją, jei nustatytu laiku nesumoka mokesčių už tinklo naudojimą. Nors įstatyme numatytos sankcijos, taikomos tik privatiems operatoriams galimo nemokėjimo atveju, *Portugal Telecom* nebuvo įpareigota teikti RTP televizijai savo paslaugų, nepriklausomai nuo to, ar RTP moka, ar nemoka mokesčių.
- (113) Kita vertus, tinklo operatorius nepriklausė viešosios administracijos struktūroms, kadangi įmonė buvo įkurta kaip akcinė bendrovė, remiantis Akcinių bendrovių įstatymu.
- (114) Portugalijos valdžios institucijos aiškiai patvirtino, kad viešosios institucijos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neįtakuoja *Portugal Telecom* sprendimo akceptuoti pavėluotus mokėjimus. Bet kuriuo atveju trečiosios šalys nepateikė duomenų, įrodančių valstybės dalyvavimą vykdamas priemonės.
- (115) Galiausiai, kaip teigiama 25 punkte, tinklo operatoriaus veiksmas prasidėjus antrajai 1997 m. pusei nepasikeitė. Tuo metu tinklo operatorius ir toliau sudarinėjo sutartis su RTP dėl mokesčių mokėjimo. Iš tikrųjų pagrindinė šių sutarčių sudarymo priežastis buvo šių tarpusavyje susijusių įmonių nuomonių nesutapimas dėl metinių mokesčių dydžio. Šis faktas tikriausiai buvo pabrėžtas 2003 m. ANA-COM sprendime, pagal kurį *Portugal Telecom* turėjo žymiai sumažinti kainas.
- (116) Komisija, turėdama omenyje ankstesniuose punktuose pateiktus argumentus, priėjo prie išvados, kad nėra jokių požymių, jog tinklo operatorius akceptavo pavėluotus mokėjimus, įtakojamas viešųjų institucijų. Taip pat nėra jokių požymių, kad viešosios institucijos dalyvavo įgyvendinant priemonės ⁽⁵⁶⁾. Be to, panašios sutartys buvo sudarytos ir po to, kai įmonė buvo visiškai privatizuota. Todėl priemonės negalėjo būti priskiriamos valstybei, tad valstybės išteklių nepatyrė nuostolio.
- (117) Skolos Socialiniam draudimui mokėjimo termino pakeitimo ir už pavėluotus mokėjimus mokamų palūkanų atsisakymo klausimu Komisija nusprendė, kad Socialinis draudimas negali būti traktuojamas kaip ūkio subjektas. Būdamas viešoji įstaiga ir vadovaudamas Socialinio draudimo sistemai ⁽⁵⁷⁾, jis nevykdo ekonominės veiklos. Kita vertus, leidimą pakeisti skolos mokėjimo terminą išdavė ne Socialinis draudimas – jis išduotas, remiantis bendru Finansų ir Socialinės apsaugos valstybės sekretorių ir viceministro valstybės vicesekretoriaus sprendimu. Šiuo sprendimu valstybė atsisakė įplaukų, kai būtų galėjusi gauti 1 206 milijonus eskudų negrąžintos skolos palūkanų. Todėl akivaizdu, kad šiuo atveju naudojami valstybės ištekliai ir kad priemonės yra skiriamos valstybės.
- (118) RTP kapitalo didinimas ir mokėjimai už televizijos transliavimo tinklą buvo valstybės skirti tiesiogiai iš valstybės biudžeto. Todėl yra akivaizdu, kad pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį šios lėšos skiriamos iš valstybės išteklių.

⁽⁵⁴⁾ 2002 m. gegužės 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla C-482/99, Prancūzijos Respublika Karalystė prieš Europos Bendrijų Komisiją, 2002, tomas I-4397.

⁽⁵⁵⁾ 2003 m. birželio 16 d. dokumentu Komisija specialiai pareikalavo informacijos apie Teisingumo Teismo byloje C-482/99 nurodytus rodiklius.

⁽⁵⁶⁾ Žr. bylą 70/85 – 1988 m. vasario 2 d. Teisingumo Teismo sprendimas, pridėtos bylos 67, 68 ir 70/85, *Kwekerij Gebroeders van Der Kooy BV* ir kt. prieš Europos Bendrijų Komisiją, 1985, 219 tomas, 37 punktas.

⁽⁵⁷⁾ 1993 m. vasario 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas, pridėtos bylos C-159/91 ir C 160/91, *Christian Poucet* prieš *Assurances générales de France et Caisse mutuelle régionale du Languedoc-Roussillon*, 1993, tomas I-637.

(119) Komisija negali sutikti su Portugalijos valdžios institucijomis, kad paskolai nėra naudojami valstybės ištekliai. Būtina priminti, kad valstybės išteklių sampratai taip pat priklauso valstybės šiuo tikslu paskirtų ar sukurtų struktūrų teikiama nauda⁽⁵⁸⁾. Paskolos sutartį sudarė RTP ir Valstybės skolos valdymo fondas, t. y. fondas, kuriam vadovauja Valstybės kredito valdymo institutas. Teisiniame akte nustatyta, kad institutą globoja Finansų ministras⁽⁵⁹⁾. Todėl galima daryti išvadą, kad Valstybės skolos valdymo fondo skirtos lėšos turi būti traktuojamos kaip valstybės ištekliai.

(120) Kita vertus, priemonės gali būti traktuojamos kaip tiesiogiai skiriamos Portugalijos valstybės, kadangi 1998 m. gruodžio 17 d. buvo priimtas bendras Visuomenės informavimo, Iždo ir Finansų valstybės sekretorių sprendimas, kuriame buvo nustatytos sutarties sąlygos.

(121) Nebuvo gauta jokios informacijos, patvirtinančios, kad RTP obligacijų emisijai būtų buvusi suteikta valstybės garantija. Pagal obligacijų emisijos prospektą, RTP garantavo skolos grąžinimą. Emisijos metu RTP neturėjo teisinio statuso, kuris suteiktų jai teisę gauti valstybės garantiją. 1992 m. pagal įstatymą Nr. 21/92 įmonė buvo reorganizuota iš valstybinės įmonės į akcinę bendrovę. Todėl Komisija mano, kad obligacijų emisija buvo įvykdyta rinkos sąlygomis ir kad valstybė atsisakė pajamų gavimo. Tokiu būdu nebuvo naudojami jokie valstybės ištekliai. Priešingai nei pateikiama trečiųjų šalių, Komisija mano, kad faktas, jog RTP televizija priklauso valstybei, neįtakoja šio sprendimo, kadangi EB sutartis neišskiria privačios ar valstybinės nuosavybės⁽⁶⁰⁾.

(122) 1996 m. rugsėjo mėn. finansinės pagalbos kinui protokolo klausimu Komisija negali sutikti su trečiųjų šalių pastabomis, kad pagal protokolą RTP gavo papildomą finansavimą. Šiame protokole detalai aprašyta, kaip RTP turėtų užtikrinti finansinės pagalbos kinematografijos produkcijai⁽⁶¹⁾ viešųjų paslaugų išsipareigojimų vykdymą, nenumatant jokių papildomų RTP televizijai skirtų finansinių kompensacijų. Remiantis įstatymu Nr. 21/92⁽⁶²⁾,

finansinė kompensacija, susijusi su RTP išsipareigojimais remti kinematografijos produkciją, jau buvo numatyta bendrojoje kompensacinių išmokų sistemoje. Todėl Protokolas negali būti traktuojamas kaip tipiška vienkartinio finansavimo priemonė. Taigi dėl Protokolo nebuvo prarasti valstybės ištekliai, kadangi valstybė, pagal minėtą Protokolą, neskyrė RTP televizijai jokių papildomų finansinių išteklių.

(123) Vietoj restruktūrizavimo plano 1996–2000 m. veikiausiai tebuvo RTP atliktas preliminarus tyrimas, Portugalijos valstybei nepriėmus jokių finansinių išsipareigojimų. Todėl Komisija mano, kad nebuvo naudojami jokie valstybės ištekliai. Šiuo klausimu trečiosios šalys nepateikė jokių naujų faktų.

(124) Vadinas, remiantis išnagrinėtomis pastabomis, prieinama prie išvados, kad finansinės pagalbos kinui protokolas, restruktūrizavimo planas 1996–2000 m., pavėluoti mokėjimai už radijo ir televizijos transliavimo tinklo naudojimą ir obligacijų emisija nėra valstybės pagalba, kadangi tam nebuvo naudojami jokie valstybės ištekliai.

Tam tikrų įmonių parėmimas

(125) 4Atleidimo nuo notarinių ir registracijos mokesčių klausimu Komisija privalo nustatyti, ar priemonės suteikė RTP televizijai bendrą mokesčių lengvatą ir ar jos buvo taikomos išskirtinai RTP televizijai (arba kaip alternatyva – tik valstybinėms įmonėms) ir netaikomos privačioms įmonėms. Be to, Komisija privalo nustatyti, ar RTP gavo papildomos naudos nemokėdama jokių mokesčių, susijusių su registracijos paskelbimu, ir ar RTP pagal įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalį taip pat buvo atleista nuo visų kitų aktyvų registracijos mokesčių.

(126) Visų pirma Komisija mano, kad minėto 11 straipsnio tikslas buvo atleisti RTP televiziją nuo registracijos mokesčių ar analogiškų, tiesiogiai su jos statuso pakeitimu susijusių mokesčių. Jo 1 dalis susijusi su visuotine įstatų registracijos prievole Nacionaliniame juridinių asmenų registre, o 2 dalis nurodo kitus būtinus registracijos aktus, tiesiogiai susijusius su įmonės teisinio statuso keitimu (t. y. materialaus ar nematerialaus turto registras ir kt.). Iš tiesų iš Portugalijos viešųjų institucijų suteiktos informacijos matyti, kad RTP neturėjo naudos, atleidus ją nuo registracijos mokesčių, susijusių su įmonės pasikeitimais po jos perorganizavimo į akcinę bendrovę⁽⁶³⁾. Todėl Komisija nesutinka su tiesiogiai suinteresuotų šalių pastabomis, kad RTP turėjo naudos, atleidus ją nuo notarinių ir registracijos mokesčių.

⁽⁵⁸⁾ 1999 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas, pridėta byla C-295/97, *Industrie Aeronautiche e Meccaniche Rinaldo Piaggio SpA prieš International Factors Italia SpA (Ifitalia). Dornier Luftfahrt GmbH et Ministro della Difesa*, 1999, tomas I-3735, 35 punktas.

⁽⁵⁹⁾ Dekreto-įstatymo Nr. 160/96 1 straipsnis.

⁽⁶⁰⁾ Žr. Komisijos komunikato dėl EB sutarties 87 straipsnio ir 88 straipsnio taikymo valstybės pagalbai garantijų forma (OL C 71, 2000 3 11, p. 14).

⁽⁶¹⁾ Kaip numatyta įstatymo Nr. 21/92 4 straipsnio 3 dalies 1 punkte, 1993 m. viešųjų paslaugų sutarties 5 sąlygos 1 dalies j punkte ir 1996 m. viešųjų paslaugų sutarties 7 sąlygos 1 dalies m punkte.

⁽⁶²⁾ Įstatymo Nr. 21/92 5 straipsnis.

⁽⁶³⁾ 1995 m. gruodžio 14 d. Portugalijos valdžios institucijų oficialus dokumentas.

- (127) Antra, Komisija sutinka su Portugalijos valdžios institucijomis, kad pagal įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 1 dalį RTP televizijos atleidimas nuo notarinių ir registracijos mokesčių nesuteikė jai jokios specifinės naudos. Tik patvirtina, kad RTP atveju pritaikytas įstatymas Nr. 84/88, pagal kurį viešosios įstaigos dekretu-įstatymu gali būti perorganizuotos į akcines bendroves, su sąlyga, kad dekretu-įstatymu, pagal kurį bus atliekamas reorganizavimas, bus patvirtinti akcinės bendrovės įstatai ir paruoštas dokumentas, pakankamas visiems būtiniams registracijos veiksams atlikti.
- (128) Skirtingas į akcines bendroves reorganizuotų viešųjų įmonių vertinimas yra sąlygojamas sistemos ypatumų ir nesuteikia joms specifinės naudos, kadangi nebūta mokesčius motyvuojančių veiksnių. Būtina vykdyti notarinius veiksmus, skirtus įmonės steigimo ar jos statuso keitimo dokumentams patvirtinti, taip suteikiant jiems teisinę galią. Tačiau pasirodo, kad tokie veiksmai yra nebūtinai įmonėms, kurios buvo reorganizuotos į akcines bendroves pagal teisinį aktą, kadangi šis jau turėjo būtiną teisinę galią.
- (129) Argumentai, tinkantys kalbant apie registravimo mokesčius, tinka ir kalbant apie mokesčius už paskelbimą. Valsybė, vykdydama savo kaip valdžios institucijos įsipareigojimus, privalo paskelbti įstatymų pakeitimus oficialiajame leidinyje *Diário da República*. Kadangi ji jau buvo paskelbusi įstatymą Nr. 21/92, kuriame patvirtinti nauji RTP įstatai, buvo nebūtina reikalauti, kad RTP paskelbtų televizijos įstatus, ko gali būti reikalaujama iš privačių įmonių. Leidinyje *Diário da República* buvo paskelbtas visas RTP įstatų tekstas, ir tai atitiko RTP registracijos paskelbimą, informuojant trečiuosius asmenis.
- (130) Trečia, Komisija sutinka su Portugalijos valdžios institucijomis, kad įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalis, pagal kurią RTP buvo atleista nuo kitų, tiesiogiai su teisinio įmonės statuso pakeitimu susijusių registracijos mokesčių mokėjimo, nesuteikia RTP televizijai specifinės naudos. Įstatymo Nr. 21/92 11 straipsnio 2 dalyje tik patvirtinamas dekretu-įstatymo Nr. 404/90 1 straipsnio taikymas, pagal kurį įmonės gali būti atleidžiamos nuo mokesčio, susijusio su nekilnojamojo turto, būtino koncentracijai ar kooperacijai, perdavimu, taip pat nuo rinkliavų ir kitų teisinių mokesčių, privalomų už šių veiksmų atlikimą. Dekretas-įstatymas Nr. 404/90 taikomas visoms įmonėms, kurios iki 1993 m. gruodžio 31 d. vykdė kooperavimo ar koncentravimo veiksmus. Atleidus nuo kitų registracijos mokesčių mokėjimo RTP televizija negavo jokios naudos. Ši lengvata taikoma visoms panašioje situacijoje esančioms įmonėms.
- (131) Įvertinusi trečiųjų šalių ir Portugalijos valdžios institucijų pastabas Komisija nutarė, kad pradinio susitarimo tarp Socialinio draudimo ir RTP sudarymas negali būti vertinamas kaip tipiški privataus operatoriaus veiksmai. Teisinio ginčo metu buvo siekiama išsiaiškinti, ar Socialinio draudimo nustatytų normų, taip kaip jos apibrėžtos reglamentuojančiame dekretu Nr. 12/83, aiškinimas yra teisiškai korektiškas. Šis susitarimas įtvirtino RTP interpretaciją, paremtą mokesčių specialisto nuomone, kuris nusprendė, kad reglamentuojantis dekretas prieštaravo Konstitucijai. Tačiau pasirašius susitarimą reglamentuojantis dekretas nebuvo atšauktas. Vadinas, turi būti daroma išvada, kad priemonės buvo taikomos išskirtinai RTP televizijai, nekeičiant nurodytų Socialinio draudimo normų interpretacijos vartojimo kitoms įmonėms.
- (132) Kita vertus, Komisija negali sutikti su Portugalijos valdžios institucijomis, kad leidimas pakeisti skolos terminą ir atsiskaityti delspinigių ir palūkanų buvo suteiktas, remiantis bendra sistema, taikoma visoms analogiškoje situacijoje esančioms įmonėms pagal dekretą-įstatymą Nr. 411/91, ir kad taip RTP televizijai nebuvo suteikta specifinė nauda.
- (133) Šio sprendimo tikslas yra nustatyti, ar šios procedūros taikymas RTP televizijai buvo selektyvus, nevertinant ar procedūros pobūdis buvo selektyvus, ar bendras.
- (134) Dekrete-įstatyme Nr. 411/91 reikalaujama, kad norint įrodyti, jog termino pakeitimas yra būtinas įmonės gyvybingumui užtikrinti, reikia atlikti ekonominį finansinį tyrimą. RTP niekada neatliko tokio įmonės gyvybingumo tyrimo pagal dekretu-įstatymo Nr. 411/91 2 straipsnio 3 dalį.
- (135) Be to, 2 straipsnio 1 dalies d punkte numatyta sąlyga negalėjo būti taikoma RTP televizijai, kadangi skola buvo sureguliuota be valstybės įsikišimo. Komisija nesutinka su Portugalijos valdžios institucijomis, tvirtinančiomis, kad ankstesnis valstybės kišimasis paveikė įmonės skolininkės funkcionavimą ir kad valstybės įsikišimo metu RTP televizijos veiklą reglamentavo teisiniai aktai. Nors RTP televizijai nuo 1977 m.⁽⁶⁴⁾ buvo taikoma ypatinga valdymo forma, nustojusi galioti 1980 m. priėmus RTP įstatus, o skola Socialiniam draudimui kaupėsi 1983–1989 m. laikotarpiu. Komisija mano, kad laikantis dekretu-įstatymo Nr. 411/91 leidimas sureguliuoti RTP skolą negalėjo būti suteiktas bendra tvarka, kadangi RTP neatitiko įstatyme numatytų sąlygų, leidžiančių sureguliuoti skolą. Vadinas, RTP televizijai priemonės buvo taikomos selektyviai.

⁽⁶⁴⁾ Dekrete įstatyme Nr. 91-A/77 buvo nustatyta, kad RTP dėl struktūrinės krizės turi būti valdoma Administracinės komisijos.

- (136) Kita vertus, suteikdama leidimą pakeisti skolos mokėjimo terminą valstybė turi veikti kaip viešasis arba privatus kreditorius, siekiantis atgauti skolą ir todėl sudarantis mokėjimo termino pakeitimo sutartis, palengvinančias skolų grąžinimą⁽⁶⁵⁾. Valstybės taikoma delspinigių norma turi būti lygi tokiomis pat aplinkybėmis privataus kreditoriaus taikomai normai. Komisija mano, kad jeigu privatus kreditorius planuotų imtis teisinių veiksmų, norėdamas atgauti skolą, jis atgautų bent jau įstatymo nustatytos palūkanų normos dydžio procentus. Vadinasi, Portugalijos valdžios institucijos, nereikalaudamos palūkanų mokėjimo, nors ir būtų galėjusios tai daryti, nesielgė kaip privatus kreditorius, kuris būtų siekęs maksimizuoti palūkanų normą. Be to, skola Socialiniam draudimui kaupėsi 1983–1989 m. laikotarpiu, o ji peržiūrėta buvo tik 1993 m. Esant tokioms aplinkybėms, privatus kreditorius neleistų taip ilgai kaupitis skoloms, nepradėdamas skolų susigrąžinimo proceso. Vadinasi, galima tvirtinti, kad tokios priemonės suteikė RTP televizijai tam tikrą naudą.
- (137) Mokėjimų už televizijos signalo transliavimo tinklo perdavimą klausimu Komisija negali atsižvelgti į trečiųjų šalių pareikštas pastabas, kuriose abejojama radijo ir televizijos transliavimo tinklo vertės apskaičiavimu. 1996 m. spalio 2 d. sprendime dėl RTP televizijos finansavimo Komisija jau buvo nusprendusi, kad RTP televizijai valstybės sumokėta kaina atitiko rinkos vertę ir nėra vertinama kaip valstybės pagalba⁽⁶⁶⁾. Pirmosios instancijos teisme SIC televizija neužginčijo šio sprendimo⁽⁶⁷⁾.
- (138) Kita vertus, Komisija nesutinka su pastabomis, kuriomis tvirtinama, kad kompensacija nėra teisėta, kadangi televizijos signalo transliavimo ir perdavimas tinklas buvo sukurtas valstybei finansuojant. Komisija mano, kad valstybės, kaip investuotojo, funkcija negali būti painiojama su jos atliekama valdžios institucijų funkcija. Netgi jeigu valstybė būtų buvusi absoliuti RTP savininkė ir dar būtų tapusi absoliuti TDP savininkė, pagal skaidrumo principą dvi įmonės buvo teisiškai ir finansiškai nepriklausomos. Tinklas sudarė dalį RTP aktyvų. Todėl RTP viešajai įmonei valstybės suteikta rinkos vertės dydžio kompensacija už tinklą, kurį buvo nuspręsta atskirti nuo RTP aktyvų, nesuteikė jokios naudos šiai įmonei, kadangi kompensacija atitiko šių aktyvų realią vertę. Vadinasi, priemonės nesuteikė RTP televizijai jokios naudos ir nėra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį.
- (139) Įvertinusi trečiųjų šalių ir Portugalijos valdžios institucijų pastabas, Komisija nusprendė, kad 1994–1997 m. vykdytas kapitalo didinimas suteikė RTP televizijai tam tikrą finansinę naudą. Kaip matyti 3 lentelėje, atsižvelgiant į sunkią RTP finansinę būklę vykdant kapitalo didinimą joks privatus investuotojas neinvestuotų kapitalo į įmonę, kadangi negalėtų tikėtis rentabilaus įmonės funkcionavimo atkūrimo priimtinu laikotarpiu. Iš tiesų nepaisant to, kad buvo įvykdytos kapitalo injekcijos, RTP finansinė situacija pablogėjo. Nei Portugalijos valdžios institucijos, nei trečiosios šalys netvirtino, kad Portugalijos valstybė, vykdydama kapitalo injekcijas į įmonę, veikė kaip privatus investuotojas.
- (140) Komisija nesutinka su Portugalijos valdžios institucijomis dėl teiginio, kad 1998 m. suteikta paskola atitiko rinkos sąlygas. Tam, kad paskola nebūtų laikoma valstybės pagalba, paskolos sąlygos (paskolos garantija ir palūkanų norma) privalo atitikti tikrąją paskolos suteikimo įmonei riziką⁽⁶⁸⁾. Rizika ir palūkanų norma yra didesnės, įmonei esant blogesnėje ekonominėje ir finansinėje būklėje, nei reikalauja finansinė institucija, norėdama suteikti paskolą.
- (141) Kaip matyti 3 lentelėje, tuo metu, kai buvo suteikta paskola, RTP turėjo rimtų finansinių sunkumų, kadangi skolos viršijo įmonės aktyvų vertę, ir įmonė buvo nemoki. Vadinasi, įmonei grėsė bankrotas.
- (142) Visų pirma reikia atkreipti dėmesį, kad paskola buvo „subordinuota“, t. y. jei nebuvo suteikta jokia aktyvais pagrįsta garantija, ir įmonei bankrutavus ji būtų grąžinta prieš atsisikaitant su akcininkais, tačiau tik jau atsiskaičius su visais kreditoriais. Tai, kad paskolai nebuvo suteikta adekvati, aktyvais pagrįsta garantija, yra akivaizdus požymis, kad paskola nebuvo suteikta rinkos sąlygomis ir kad ji laikoma valstybės pagalba. Įvertinant situaciją, kad paskolos suteikimo metu RTP grėsė bankrotas, jokia finansinė institucija nebūtų suteikusi įmonei „subordinuotos“ paskolos, atsižvelgiant į tai, kad RTP galimybės grąžinti paskolą būtų buvusios labai ribotos. Iš tiesų paskola buvo suteikta ne privačios finansinės institucijos, o Valstybės skolų valdymo fondo.

⁽⁶⁵⁾ Byla C-342/96.

⁽⁶⁶⁾ NN 141/95, Portugalijos radijo ir televizijos (RTP) finansavimas (OL C 67, 1997 3 4, p. 10).

⁽⁶⁷⁾ Byla T-46/97, 50 punktas.

⁽⁶⁸⁾ Komisijos komunikatas valstybėms narėms dėl EB sutarties 92 ir 93 straipsnių ir Komisijos direktyvos 80/723/EEB 5 straipsnio taikymo gamybinio sektoriaus viešosioms įmonėms paskelbtas (OL C 307, 1993 11 13, p. 3).

(143) Antra, galima tvirtinti, kad paskolai taikoma palūkanų norma aiškiai neatspindi tikrosios rizikos. Ji ne tik yra žemesnė už bazinę palūkanų normą, kuria paprastai remiasi Komisija, apskaičiuodama pagalbos dydį, kai palūkanų norma nustatoma lengvatinėmis sąlygomis ⁽⁶⁹⁾, tačiau bet kuris rinkos atstovas greta garantijų pareikalautų dar ir palūkanų normos, kompensuojančios didelę paskolos negrąžinimo riziką.

(144) Kadangi RTP finansinė padėtis neleido įmonei gauti „subordinuotos“ paskolos įprastu būdu, paskola realiai buvo prilygintina subsidijos išmokai ir suteikė RTP naudą.

(145) Atsižvelgdama į išdėstytus faktus, Komisija mano, kad skolos Socialiniam draudimui grąžinimo termino pakeitimas, 1994–1997 m. kapitalo injekcijos ir 1998 m. skirta paskola suteikė RTP ekonominį finansinį pranašumą prieš konkurentus, kuriems nebuvo skirta tokių išteklių.

Konkurencijos iškraipymas

(146) Portugalijos televizijos rinka buvo liberalizuota 1992 m. pabaigoje, taigi tuo metu, kai RTP televizijai buvo suteiktos įvairios priemonės, rinkoje veiklą vykdė konkuruojančios įmonės. 1992 m. vasario mėnesį privačioms televizijoms SIC ir TVI buvo suteiktos radijo ir televizijos transliavimo licencijos, ir 1992 m. spalio mėnesį SIC pradėjo transliuoti Portugalijos teritorijoje.

(147) Komisija nesutinka su Portugalijos valdžios institucijų nuomone, kad susitarimas dėl skolos Socialiniam draudimui nebuvo laikomas valstybės pagalba, kadangi ši skola atsirado dar iki Portugalijos radijo ir televizijos transliavimo rinkos liberalizavimo. 1993 m. gegužės mėn. liberalizavus Portugalijos radijo ir televizijos transliavimo rinką, RTP televizijai buvo suteikta finansinė nauda, tokiu būdu rinka galėjo jautriai reaguoti į RTP televizijos įgytą ekonominį pranašumą.

(148) Dėl šių priežasčių Komisija priėjo prie išvados, kad valstybės skirtos priemonės galėjo suteikti RTP televizijai ekonominį finansinį pranašumą prieš konkurentus, kuriems nebuvo skirti tokie ištekliai, ir taip iškreipti konkurenciją pagal 87 straipsnio 1 dalį.

⁽⁶⁹⁾ Bazinė palūkanų norma skaičiuojama pagal tarpbankinę swap sandoorių penkeriems metams normą, pridėdant priedą (OL C 273, 1997 9 9, p. 3). Portugalijos bazinės palūkanų normas, taikytas nuo 1997 m. sausio 1 d., galima rasti interneto adresu http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/reference_rates.html.

Prekybos tarp valstybių narių įtakojimas

(149) 87 straipsnio 1 dalies nuostatos apima valstybės taikomas priemones, kadangi priemonės gali įtakoti valstybių narių tarpusavio prekybą. Tai vyksta kiekvienu atveju, kai nagrinėjama komercinė veikla vykdoma Bendrijos mastu. Šiuo atveju RTP įmonė pagalbos gavėja vykdo veiklą tarptautinėje rinkoje. Iš tiesų RTP per Europos valstybinių televizijų sąjungą keičiasi televizijos laidomis ir dalyvauja Eurovizijos sistemoje ⁽⁷⁰⁾. Be to, RTP tiesiogiai konkuruoja su privačiais radijo ir televizijos transliuotojais, vykdančiais veiklą tarptautinėje radijo ir televizijos rinkoje ir turinčiais tarptautinę nuosavybės struktūrą ⁽⁷¹⁾.

(150) Vadinasi, galima prieiti prie išvados, kad RTP televizijai skirtos priemonės įtakuoja valstybių narių tarpusavio prekybą pagal 87 straipsnio 1 dalį.

Išvada apie vienkartinių priemonių pagalbos pobūdį

(151) Remiantis išdėstytais faktais, galima prieiti prie išvados, kad greta RTP televizijai skirtų viešųjų paslaugų išipareigojimų jai taip pat yra suteikta valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį šiomis priemonėmis: skolos Socialiniam draudimui mokėjimo termino pakeitimu, 1994–1997 m. kapitalo injekcijomis ir 1998 m. paskirta paskola.

(152) Taigi, kaip minėta, RTP televizijai buvo paskirtas radijo ir televizijos transliavimo viešųjų paslaugų išipareigojimas. Europos Bendrijų Teisingumo Teismas sprendimu *Altmark* byloje paskelbė, kad valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį nelaikomos valstybės taikomos priemonės, kurios kompensuoja viešųjų paslaugų sąnaudas, kai tuo pačiu metu tenkinamos šios keturios sąlygos ⁽⁷²⁾:

— įmonei pagalbos gavėjai privalo būti realiai patikėtas viešųjų paslaugų išipareigojimų vykdymas, ir šie išipareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti,

⁽⁷⁰⁾ Žr.: 2002 m. spalio 8 d. Pirmosios Instancijos Teismo sprendimas; jungtinė byla T-85/00, T-216/00, T-299/00 ir T-300/00, *Métropole Télévision SA (M6) (T-185/00), Antena 3 de Televisión, SA (T-216/00), Gestevisión Telecinco, SA (T-299/00) et SIC - Sociedade Independente de Comunicação, SA (T-300/00)* prieš Europos Bendrijų komisiją, 2002, p. II-3805

⁽⁷¹⁾ Remiantis Teisingumo Teismu, kai pagalba sustiprina įmonės pozicijas komercinėje prekyboje Bendrijos mastu konkuruojančių įmonių atžvilgiu, reikėtų manyti, kad tokia prekyba yra įtakojama finansinės pagalbos. 1980 m. rugsėjo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla 730/79, *Philip Morris Holland* prieš Europos Bendrijų Komisiją, (1980), tomas 2671, 11 punktas; 1991 m. kovo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla C-303/88, Italijos Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją, (1991), tomas I-1433, 17 punktas; 2000 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla C-156/98, Vokietijos Federacinė Respublika prieš Europos Bendrijų Komisiją, (2000), tomas I-6857, 33 punktas.

⁽⁷²⁾ 2003 m. liepos 24 d. Teisingumo Teismo sprendimas, byla C-280/00 *Altmark Trans GmbH et Regierungspräsidium Magdeburg* prieš *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* (dar nepaskelbtas).

- apskaičiuojant kompensaciją taikomi parametrai privalo būti nustatyti iš anksto, objektyviai ir skaidriai,

Priemonių tinkamumo vertinimas

- kompensacija negali viršyti sumos, būtinos visiškai ar iš dalies padengti sąnaudas, atsirandančias dėl viešųjų paslaugų įsipareigojimų vykdymo, atsižvelgiant į gautas pajamas, taip pat į pakankamą pelną, gautą vykdant šiuos įsipareigojimus,
 - kai įmonės atranka nėra vykdoma viešojo konkurso tvarka, būtinos kompensacijos dydis privalo būti nustatytas remiantis sąnaudų, kurias patirtų vidutinė, tinkamai administruojama ir techniškai aprūpinta įmonė, vykdydama šiuos įsipareigojimus, analize.
- (153) Neatsižvelgiant į pirmąją ir trečiąją sąlygą, tikėtina, kad 151 konstatuojamojoje dalyje įvardytos vienkartinės priemonės dėl toliau pateikiamų priežasčių neišpildo sprendimo *Altmark* byloje antrosios ir ketvirtosios sąlygos.
- (154) Akivaizdu, kad finansavimas patvirtintas pagal susitarimą su Socialiniu draudimu ir paskola nepriklauso kompensavimo sistemai su iš anksto objektyviai ir skaidriai nustatytais parametrais (antroji sąlyga). Priešingai – priemonės buvo paremtos vienkartiniais valstybės sprendimais.
- (155) Be to, kaip jau minėta 61 punkte, viešųjų paslaugų sutartis numato specifinę galimybę kapitalo injekcijų pavidalu finansuoti investicijas į įrangą, skirtą viešosioms paslaugoms teikti. Viešųjų paslaugų sutartys neriboja investicijų viešosioms paslaugoms ir aiškiai neapibrėžia valstybės dalyvavimo sąlygų ir masto, o tik numato, kad valstybė gali dalyvauti RTP televizijos investicijose kaip akcininkas. Todėl Komisija mano, kad kapitalo injekcijos taip pat negali būti vertinamos kaip priemonės, suteiktos kompensavimo sistemoje su iš anksto, objektyviai ir skaidriai nustatytais parametrais.
- (156) Kita vertus, akivaizdu, kad RTP nebuvo atrinkta viešojo konkurso būdu – tai būtų užtikrinę mažiausias įmanomas sąnaudas. Nėra jokių įrodymų, kad vienkartinį išmokų dydis buvo nustatytas, remiantis vidutinės įmonės patiriamų sąnaudų analize (ketvirtoji sąlyga).
- (157) Dėl šių priežasčių akivaizdu, kad nagrinėjamu atveju nėra įvykdytos visos sprendimo *Altmark* byloje sąlygos. Todėl 151 punkte įvardytos priemonės privalo būti vertinamos kaip valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

- (158) Teisingumo Teismas teigia, kad pagal 86 straipsnį galima daryti išimtį, kai draudžiamas valstybės pagalbos teikimas įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas. Sprendimas *Altmark* byloje besąlygiškai patvirtino, kad valstybės pagalba, atlyginanti įmonės, teikiančios bendros ekonominės svarbos paslaugas, patiriamas sąnaudas gali būti laikoma neprieštaraujančia bendrajai rinkai, jei tenkinamos EB sutarties 86 straipsnio 2 dalyje numatytos sąlygos ⁽⁷³⁾.

- (159) Teisingumo Teismas išaiškino, kad norint priemonėms pritaikyti šią išimtį būtina, kad kartu būtų tenkinami apibrėžtumo, suteikimo ir proporcingumo principai. Komisija mano, kad laikantis šių principų, prekyba vykdoma neprieštaraujant Bendrijos interesams.

- (160) Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos viešosioms radijo ir televizijos transliavimo paslaugoms teikimo tvarkos taikymo ⁽⁷⁴⁾ paaiškina, kaip šie principai taikomi radijo ir televizijos transliavimo sektoriui. Remdamasi šiuo komunikatu Komisija turi įvertinti, ar ⁽⁷⁵⁾:

- RTP veikla atitinka viešųjų paslaugų įsipareigojimus, tiksliai apibrėžtus valstybės narės (apibrėžtumas),
- Portugalijos valdžios institucijos oficialiai patikėjo RTP televizijai šių paslaugų teikimą (suteikimo),
- finansavimas yra proporcingas grynosioms viešųjų paslaugų teikimo sąnaudoms (proporcingumas).

⁽⁷³⁾ Tas pats, 101–109 punktai. Šiuose punktuose Teismas nagrinėjo klausimą, ar tam tikros valstybės pagalbai priskiriamos valstybės išmokos transporto įmonėms gali būti laikomos suderinamos su bendrąja rinka pagal Sutarties 77 straipsnį, kaip išmokos už viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimų vykdymą. Teismas neatmetė šios galimybės, jeigu būtų atsižvelgta į būtinas transporto sektoriui antrinės teisės nustatytas sąlygas. Šis sprendimas turi būti taikomas *mutatis mutandis* įmonėms, kurioms buvo patikėta teikti bendrosios ekonominės svarbos paslaugas išskyrus transporto sektorių, remiantis 86 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

⁽⁷⁴⁾ OL C 320, 2001 11 15, p. 5.

⁽⁷⁵⁾ Žr. Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 29 punktą.

Apibrėžtumas

(161) Kaip patvirtinta Amsterdamo protokole ⁽⁷⁶⁾ ir Komunikate dėl radijo ir televizijos transliavimo ⁽⁷⁷⁾, valstybės narės sprendžia, kokias viešąsias paslaugas teiks viešųjų radijo ir televizijos transliavimo paslaugų įmonė. Radijo ir televizijos transliavimo sektoriuje Komisijos vaidmuo apsiribojo tikrinimu, ar viešųjų paslaugų apibrėžime nėra akivaizdžių klaidų. Tokios klaidos sąlygotų netinkamą viešųjų paslaugų apibrėžimo vartojimą.

(162) Komisija, atsižvelgdama į ypatingą radijo ir televizijos transliavimo sektoriaus prigimtį, laiko teisėtu apibrėžimą, kuriuo tam tikrai radijo ir televizijos transliavimo įstaigai būtų suteikiama subalansuotos ir įvairiapusiškos programos teikimo funkcija, remiantis Protokole apibrėžtomis nuostatomis ⁽⁷⁸⁾. Toks apibrėžimas geriau atitinka tam tikros visuomenės demokratinių, socialinių ir kultūrinių poreikių patenkinimo tikslus.

(163) Kaip aprašyta 51 ir 52 punktuose, remiantis įstatymu Nr. 21/92 ir viešųjų paslaugų sutartimis, RTP, kaip pagrindinė televizijos viešųjų paslaugų teikėja, yra įpareigota užtikrinti transliavimą dviem kanalais visoje šalies teritorijoje. Pirmas kanalas privalo siūlyti bendro pobūdžio laidas, o antras kanalas – labiau specifinio pobūdžio laidas. Kita vertus, kaip aprašyta 53 ir 54 punktuose, įstatyme Nr. 21/92 ir viešųjų paslaugų sutartyse detalai nustatomos RTP pareigos, susijusios su laidų turiniu, tarptautiniu bendradarbiavimu ir kai kuriais kitais specialiais įsipareigojimais.

(164) Nors RTP viešųjų radijo ir televizijos transliavimo paslaugų apibrėžimas būtų kokybinės prigimties ir pakankamai išsamus, remiantis Amsterdamo protokolo nuostatomis, tokį „išsamų“ apibrėžimą Komisija laiko teisėtu ⁽⁷⁸⁾. Vadinasi,

⁽⁷⁶⁾ Protokole numatoma, kad viešosios radijo ir televizijos transliavimo paslaugos tiesiogiai susijusios su kiekvienos visuomenės demokratiniiais, socialiniais ir kultūriniais poreikiais, taip pat su poreikiu apsaugoti pliuralizmą visuomenės informavimo priemonėse. Kalbant konkrečiau, valstybės narės suteiktos „galios (...) teikti visuomeniniams transliuotojams finansavimą, kadangi šis finansavimas būtų skirtas viešųjų paslaugų užduotims vykdyti, kaip buvo patikėta, nustatyta ir organizuota kiekvienos iš valstybių narių, ir kadangi būtina atsižvelgiant į šių viešųjų paslaugų uždavinių atlikimą, tas finansavimas nedarytų poveikio nei prekybos sąlygoms, nei konkurencijai Bendrijoje – tai prieštarautų bendriems interesams“.

⁽⁷⁷⁾ Komunikate 33 punktas.

⁽⁷⁸⁾ Tas pats.

Komisija laiko teisėtu bendrą RTP teikiamų viešųjų paslaugų apibrėžimą: dviejų kanalų, iš kurių vienas ruošia bendro pobūdžio laidas, o kitas skirtas labiau specifinėms laidoms, transliavimas visoje šalies teritorijoje. Galima laikyti, kad toks apibrėžimas atitinka Portugalijos visuomenės demokratinius, socialinius ir kultūrinius poreikius.

(165) Komisija taip pat laiko teisėtais tuos įsipareigojimus, kurie detalai apibrėžia būdą, kaip RTP privalo užtikrinti bendruosius viešųjų radijo ir televizijos transliavimo paslaugų įsipareigojimus. Iš tiesų, taip pat galima laikyti, kad šie įsipareigojimai, remiantis Amsterdamo protokolo redakcija, atitinka Portugalijos visuomenės demokratinius, socialinius ir kultūrinius poreikius.

(166) Nors Komisija laiko teisėta RTP viešųjų paslaugų užduotį, tačiau būtina patikrinti, ar šis apibrėžimas neturi tam tikrų akivaizdžių klaidų.

(167) Komisija, atsižvelgdama į direktyvos *Televizija be sienų* 45 punktą, gali laikyti, kad į visuomeninių radijo ir televizijos transliavimo įmonių viešųjų paslaugų apibrėžimą įtrauktas įsipareigojimas įnešti svarų indėlį į investicijas europinės audiovizualinės produkcijos srityje, kadangi kinematografijos įstatymai leidžia jos transliavimą per visuomeninę televiziją ⁽⁷⁹⁾.

(168) Komisija mano, kad RTP televizijai skirti įsipareigojimai remti kiną priklauso viešosioms radijo ir televizijos transliavimo paslaugoms, kadangi RTP, įsigijusi filmų platinimo teises, vėliau juos transliuoja per visuomeninę televiziją.

⁽⁷⁹⁾ 1989 m. spalio 3 d. Tarybos direktyva Nr. 89/552/EEB dėl tam tikrų valstybių narių teisinių, reglamentų ir administracinių nuostatų, susijusių su televizijos transliavimo veiklos vykdymu, koordinavimo (OL L 298, 1989 10 17, p. 23). Remiantis jos 5 straipsniu, „valstybės narės užtikrina, kad televizijos transliuotojai skirtų mažiausiai 10 % transliavimo laiko (...) arba alternatyviai – (...) mažiausiai 10 % laidų rengimo biudžeto skirtų europiniams darbams, sukurtiems kūrėjų, nepriklausomų nuo televizijos transliuotojų“.

Be to, remiantis 1997 m. birželio 30 d. Tarybos direktyvos Nr. 97/36/EB 45 punktu, kuri pakeičia Tarybos direktyvą Nr. 89/552/EEB, dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (OL L 202, 1997 7 30, p. 60), „europinės audiovizualinės produkcijos finansinės pagalbos tikslas valstybėse narėse gali būti užtikrinamas (...) apibrėžiant visuomeninių interesų užduotį nustatytoms transliavimo organizacijoms, įskaitant įpareigojimą įnešti svarų indėlį į investicijas europinės produkcijos srityje.“

(169) Todėl Komisija negali sutikti su tiesiogiai suinteresuotų šalių pateiktomis pastabomis, kad su kino rėmimu susiję RTP išpareigojimai ir atitinkamas jų finansavimas buvo diskriminuojantys. Tiesiogiai suinteresuotos šalys tvirtino, kad privatūs transliuotojai kartu su Portugalijos valdžios institucijomis taip pat pasirašė kino rėmimo protokolus, kuriuose nenumatoma jokia kompensacinė išmoka. Komisija mano, kad reikia atskirti tarp valstybės ir privačių transliuotojų savanoriškai sudarytus susitarimus dėl kino rėmimo nuo RTP televizijai suteiktų viešųjų radijo ir televizijos transliavimo paslaugų teikimo išpareigojimų transliuoti kinematografinę produkciją ir ją finansuoti. Akivaizdu, kad RTP televizijai buvo patikėta viešųjų paslaugų teikimo funkcija remti tam tikrą kinematografinę produkciją, kuri vėliau transliuojama kaip visuomeninės televizijos programos, o privatiems transliuotojams tokia viešųjų paslaugų teikimo funkcija nebuvo patikėta. Iš tiesų RTP pavirto valstybės naudojamu kino rėmimo įrankiu. RTP televizijos teikiama potenciali nauda kinui gali būti sudaryta iš valstybės pagalbos ir turi būti atitinkamai vertinama. Šiuo sprendimu nevertinamas galimos pagalbos, teikiamos kinematografijos kūrėjams, skyrimas.

(170) Įvertinusi išdėstytus faktus Komisija prieina prie išvados, kad RTP televizijos vykdomas Portugalijos kinematografinės produkcijos, transliuojamos visuomeninės televizijos kanalais, finansavimas, gali būti laikomas teisėtu specialiu išpareigojimu, būtinu visuomeninio transliuotojo RTP bendrųjų išpareigojimų užtikrinimui. Vadinasi, šis išpareigojimas nėra akivaizdi klaida.

(171) Taigi Komisija mano, kad RTP televizijai skirtas teisėtas išpareigojimas teikti „kitas paslaugas, būtinas nurodyti *ad hoc*“⁽⁸⁰⁾ nėra pakankamai tikslus, kad leistų Komisijai iš anksto ir su pakankamu teisiniu saugumu vertinti, ar tokios paslaugos gali būti laikomos viešosiomis paslaugomis. Nors Komisija mano, kad „kitos, būtinos nurodyti paslaugos“ nėra aiškiai apibrėžtos, ir pastebi, kad remiantis šia nuostata tyrimo metu nebuvo vykdyti jokie išmokėjimai⁽⁸¹⁾.

(172) Įvertinusi išdėstytus faktus, Komisija daro išvadą, kad RTP veikla, kaip apibrėžta įstatyme Nr. 21/92 ir kaip naujai nustatyta viešųjų paslaugų sutartyse, nustato aiškiai apibrėžtus viešųjų paslaugų teikimo išpareigojimus.

Nors išpareigojimas teikti „kitas paslaugas, būtinas nurodyti *ad hoc*“ nėra pakankamai tikslus, kad iš anksto būtų galima teigti, jog visos teikiamos paslaugos gali būti vertinamos kaip viešosios paslaugos, remiantis šia nuostata 1992–1998 m. nebuvo vykdyti jokie išmokėjimai.

Suteikimas

(173) Antra, Komisija turi įvertinti, ar viešųjų paslaugų išpareigojimai buvo patikėti finansinės pagalbos gavėjui.

(174) Pagal Komunikatą dėl radijo ir televizijos transliavimo, Komisija turi patikrinti, ar viešųjų paslaugų teikimas buvo patikėtas RTP televizijai oficialiu aktu⁽⁸²⁾.

(175) Kaip matyti iš 55 punkto, viešųjų paslaugų teikimo išpareigojimai buvo aiškiai patikėti RTP, remiantis šiais įstatymais ir sutartimis: įstatymo Nr. 58/90 5 straipsniu, įstatymo Nr. 21/92 4 straipsnio 1 dalimi ir 5 straipsniu ir viešųjų paslaugų teikimo sutarčių 1 sąlyga.

(176) Komisija negavo iš tiesiogiai suinteresuotų šalių ir Portugalijos vyriausybės jokių pastabų dėl to, kad viešosios paslaugos RTP televizijai buvo tinkamai patikėtos oficialiu aktu. Remdamasi Komunikatu dėl radijo ir televizijos transliavimo ir įvertinusi minėtus įstatymus ir sutartis Komisija padarė išvadą, kad nekyla jokių abejonų dėl fakto, kad RTP turi užtikrinti viešųjų televizijos paslaugų išpareigojimų vykdymą ir kad viešųjų paslaugų teikimas buvo oficialiai patikėtas RTP televizijai.

(177) Oficialiu dokumentu RTP televizija buvo ne tik įpareigota teikti viešąsias paslaugas, bet ir užtikrinti viešųjų paslaugų teikimą, kaip numatyta. Kaip minėta 56–59 punktuose, buvo sukurti įvairūs kontrolės mechanizmai, užtikrinantys, kad RTP televizija vykdytų viešųjų paslaugų išpareigojimus, kaip numatyta.

(178) Visų pirma RTP televizija privalėjo pristatyti ataskaitas apie viešųjų paslaugų išpareigojimų vykdymą ir balansus su audito biuro ekspertų išvadomis. Iš tiesų RTP paruošė ataskaitas dėl viešųjų paslaugų išpareigojimų vykdymo 1992–1998 m. laikotarpiu, kuriose išdėstytas kiekvieno iš viešųjų paslaugų išpareigojimų įvykdymas ir nurodytos sąnaudos, atsiradusios vykdant kiekvieną iš išpareigojimų, remiantis analitinės apskaitos rezultatais.

⁽⁸⁰⁾ Ankstesniosios viešųjų paslaugų sutarties 13 sąlyga ir naujosios viešųjų paslaugų sutarties 7 sąlygos 1 dalies n punktas.

⁽⁸¹⁾ 1999 m. birželio 30 d. oficialus Portugalijos valdžios institucijų dokumentas.

⁽⁸²⁾ Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 40 punktas.

- (179) Antra, Finansų ministras bei Vyriausybės visuomenės informavimo atstovas patikrino viešųjų paslaugų sutarties vykdymą, o Generalinis finansų inspektoratas atliko finansinį auditą.
- (180) Trečia, turėtų būti atliktas išorinis metinis auditas. Komisija negali sutikti su SIC, kad viešųjų paslaugų sąnaudos, kaip pateikta Portugalijos valdžios institucijų, ir duomenys apie RTP, esantys jos viešųjų paslaugų sutartyse ir metiniuose balansuose, nėra patikimi ir todėl negali būti pakankamai griežtai kontroliuojami. Komisija pabrėžia, kad 1992–1998 m. nepriklausomas auditorius atliko RTP finansinių sąskaitų metinį auditą. Be to, nors ataskaitos dėl viešųjų paslaugų išipareigojimų vykdymo ne visada būdavo pateikiamos kartu su audito išvada, griežtos sąnaudų apskaitos sistemos taisyklės užtikrino, kad kiekvienos iš viešųjų paslaugų išipareigojimų kategorijos sąnaudos, tinkamos kompensacinėms išmokoms apskaičiuoti, galėjo būti ir buvo išskirtos, ir teisingai kontroliuojamos.
- (181) Remiantis išdėstytais faktais, akivaizdu, kad kontrolė buvo vykdoma trimis skirtingais lygmenimis, t. y. audito biuro, vykdančios kontrolę įmonės lygmenyje, atsakingų valstybinių organų ir išorinės audito įmonės. Nors pasirodo, kad nebuvo vykdomas viešųjų paslaugų ataskaitos sisteminis išorinis auditas, aprašyta sistema užtikrino, kad paslaugos būtų teikiamos taip, kaip numatyta. Todėl Komisija priėjo prie išvados, kad 1992–1998 m. laikotarpiu egzistavo veiksmingas mechanizmas, užtikrinęs efektyvią RTP televizijos viešųjų paslaugų išipareigojimų vykdymo priežiūrą.
- (185) Kaip aprašyta 62 ir 64 punktuose, viešųjų paslaugų sutartyse apibrėžtas sąnaudų ir pajamų reguliavimo metodas, kurį RTP turi naudoti. Šiuo atveju iš principo yra palengvinamas Komisijos darbas, kadangi RTP naudoja analitinę apskaitos sistemą, leidžiančią kiekybiškai nustatyti teisėtą įmonės sąnaudas, patirtas teikiant kiekvieną iš kompensuojamų viešųjų paslaugų.
- (186) Remiantis šia sistema, kiekviena finansuojama sąnaudų kategorija yra priskiriama vienai veiklos rūšiai ir vėliau, remiantis objektyviais apskaitos principais, suskaidoma į skirtingas kompensuojamas RTP viešąsias paslaugas.
- (187) Kadangi pajamos, gautos iš kiekvienos kompensuojamos viešosios paslaugos, yra atskaitomos iš eksploatavimo sąnaudų, sistema užtikrina, kad metinės kompensacinės išmokos yra apribojamos iki grynųjų sąnaudų, patirtų vykdančią kiekvieną iš viešųjų paslaugų išipareigojimų (žr. 65 punktą).
- (188) Atsižvelgdama į išdėstytus faktus Komisija priėjo prie išvados, kad sąnaudų nustatymo parametrai apskritai yra nustatyti objektyviai ir skaidriai.
- (189) Tačiau Komisija pastebi, kad sąnaudų kompensavimo taisyklės gali nepakankamai įvertinti grynąsias RTP viešųjų paslaugų sąnaudas ir gali sąlygoti nepakankamą struktūrinį realių poreikių finansavimą.

Proporcingumas

- (182) Komisija turėjo įvertinti trečiąją kriterijų, t. y. nustatyti, ar finansavimas yra proporcingas grynosioms viešųjų paslaugų sąnaudoms.
- (183) Komunikate dėl radijo ir televizijos transliavimo Komisija aprašė kriterijus, pagal kuriuos planuojama vertinti valstybės finansavimo adekvatumą, reikalaujant, kad valstybės pagalba neviršytų grynąjų viešųjų paslaugų teikimo sąnaudų ir kad rinkoje neatsirastų iškraipymų, kurie nėra neišvengiami teikiant viešąsias paslaugas⁽⁸³⁾.
- (184) Visų pirma tam, kad būtų tiksliai nustatytos viešųjų paslaugų teikimo sąnaudos, Komunikate dėl radijo ir televizijos transliavimo reikalaujama adekvataus sąnaudų ir pajamų paskirstymo tarp viešųjų paslaugų ir komercinės veiklos.
- (190) Kaip teigiama 65 punkte, pagal sutartyse pateiktą sąnaudų apskaičiavimo metodiką tam tikros viešųjų paslaugų sąnaudos nebuvo įtrauktos, nustatant metines kompensacines išmokas⁽⁸⁴⁾. Be to, Portugalijos valdžios institucijos informavo Komisiją, kad, nors RTP televizija turėjo mokėti PVM nuo gautų metinių kompensacinių išmokų, pagal apskaitos taisyklės (96 punktas) šios sąnaudos negalėjo būti vertinamos. Be to, RTP į savo viešųjų paslaugų ataskaitas neįtraukė visų investicijų į įrangą, skirtą viešosioms paslaugoms teikti, nors jas užregistravo savo finansinėse sąskaitose (žr. 67 punktą).
- (191) Tačiau, remiantis Amsterdamo protokolo nuostatomis, viešųjų radijo ir televizijos transliavimo paslaugų įmonių finansavimo tvarkos nustatymas išlieka valstybių narių kompetencijoje. Nagrinėjamu atveju Portugalijos valdžios institucijos nusprendė nekompensuoti dalies sąnaudų, kurias patyrė paslaugų teikėjas vykdydamas savo išipareigojimus.

⁽⁸³⁾ Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 57 ir 58 punktai.

⁽⁸⁴⁾ Remiantis ankstesniąja viešųjų paslaugų sutartimi pirmojo ir antrojo kanalų eksploatavimo sąnaudos atitinka finansuojamas sąnaudas ir išlaidas, atsiradusias dėl kitų operatorių susikūrimo.

- (192) Vertinamu atveju valstybė patvirtino RTP televizijai ne tik metines kompensacines išmokas, bet ir papildomą finansavimą, didindama kapitalą, suteikdama paskolas ir tarpininkaudama sudarant sutartį su Socialiniu draudimu.
- (193) Nors viešųjų paslaugų sutartyse buvo numatytas valstybės finansavimas teikiant metines kompensacines išmokas, susijusias su patirtomis eksploataavimo sąnaudomis, ir rtp kapitalo didinimo galimybę investicijomis, tačiau teisinės nuostatos dėl RTP teikiamų viešųjų paslaugų nenumatė jokio finansavimo paskolų forma ir Socialinio draudimo lengvatų. Tačiau, kaip teigiama Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 57 punkte, Komisija turi išanalizuoti, ar visos priemonės yra proporcingos grynosioms viešųjų paslaugų sąnaudoms. Tik po to gali būti laikoma, kad RTP finansavimas neprieštarauja EB sutarties 86 straipsnio 2 daliai.
- (194) Komisija taip pat mano, kad RTP televizijai nustatyti ir pagal viešųjų paslaugų sutartis netinkami kompensavimui viešųjų paslaugų išipareigojimai faktiškai gali būti laikomi teisėti, kadangi šie viešųjų paslaugų išipareigojimai yra aiškiai apibrėžti ir formaliai valstybės skirti viešųjų paslaugų teikėjui. Todėl, remiantis Europos Sąjungos teise, Portugalijos valstybė gali finansuoti visas grynąsias RTP teikiamų viešųjų paslaugų sąnaudas.
- (195) Pagal šį sprendimą nėra būtina iš naujo atlikti tikslų visų grynąjų sąnaudų, RTP patirtų vykdant savo viešųjų paslaugų išipareigojimus, skaičiavimą. Pakanka parodyti, kad 1992–1998 m. laikotarpiu RTP gautos valstybės finansavimas neviršijo grynąjų papildomų sąnaudų, įmonės patirtų vykdant minėtas viešųjų paslaugų teikimo funkcijas per šį laikotarpį.
- (196) 6 lentelėje apžvelgiamos RTP viešųjų paslaugų teikimo sąnaudos (investicijų sąnaudos ir grynosios eksploataavimo sąnaudos), apskaičiuotos pagal sąnaudų apskaitai taikomas taisykles, ir kompensacijos, gautos už investicijas ir patirtas eksploataavimo sąnaudas.
- (197) Visų pirma pateikiamos investicijos į viešųjų paslaugų teikimo įrangą (kaip pateikta 5 lentelėje) ir investicijų finansavimui numatyta kompensacija (kaip pateikta 2 lentelėje). Antra, pateikiamos grynosios RTP eksploataavimo sąnaudos (kaip pateikta 4 lentelėje) ir kompensacinės išmokos, numatytos šioms sąnaudoms kompensuoti (kaip pateikta 1 lentelėje). Galiausiai lentelėje pateikiama nauda, atitinkanti vienkartinės pagalbos priemones, susijusias su paskola ir sutartimi, sudaryta su Socialiniu draudimu.

6 lentelė

Finansavimo poreikių ir viešųjų paslaugų grynąjų eksploataavimo sąnaudų kompensacijos sintezė, remiantis taikytomis apskaitos taisyklėmis

(milijonais eskudų)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	Iš viso
Investicijos sąnaudos	2 632,6	2 102,0	2 763,9	992,7	1 480,4	4 037,4	6 054,2	20 063,2
Kapitalo injekcijos	– 0	– 0	– 10 000,0	– 12 800,0	– 10 000,0	– 14 000,0	– 0	– 46 800,0
Skirtumas tarp investicijos sąnaudų ir kompensacijos	2 632,6	2 102,0	– 7 236,1	– 11 807,3	– 8 519,6	– 9 962,6	6 054,2	– 26 736,8
Viešųjų paslaugų eksploataavimo sąnaudos	6 718,2	7 960,0	8 384,1	8 103,3	17 217,1	37 972,1	30 101,3	116 456,1
Kompensacinės išmokos	– 6 200,0	– 7 100,0	– 7 145,0	– 7 200,0	– 14 500,0	– 10 350,0	– 14 000,0	– 66 495,0
Socialinis draudimas	—	– 1 206,0	—	—	—	—	—	– 1 206,0
Paskolos							– 20 000,0	– 20 000,0
Skirtumas tarp eksploataavimo sąnaudų ir kompensacijos	518,2	– 346	1 239,1	903,3	2 717,1	27 622,1	– 3 898,7	28 755,1

Šaltinis: Finansinė ataskaita ir ataskaitos apie viešąsias paslaugas.

- (198) Kaip pabrėžta, realios RTP teikiamų viešųjų paslaugų sąnaudos buvo nepakankamai įvertinamos dėl Portugalijos valdžios institucijų parinktos metinių kompensacinių išmokų sistemos taikymo, ir sistema sąlygojo skolų kaupimąsi. Antrajame etape Portugalijos valdžios institucijos, norėdamos užtikrinti RTP finansinę pusiausvyrą, panaudojo vienkartinės priemonės RTP viešųjų paslaugų teikimo sąnaudoms finansuoti.
- (199) Kaip matyti 6 lentelėje, kapitalo injekcija kompensavo investicijas į viešąsias paslaugas su 26 736,8 milijono eskudų perviršiu, o eksploataavimo sąnaudų finansavimo kompensacinėmis išmokomis ir kitomis vienkartinėmis pagalbos priemonėmis trūkumas sudarė 28 755,1 milijono eskudų. Iš tiesų, nors kapitalo injekcijos buvo skirtos finansuoti daugiausiai investicijas į įrangą, jos buvo taip pat naudojamos susidariusioms skoloms grąžinti.
- (200) Kaip matyti 6 lentelėje, visos kompensacijos suma buvo 2 018,3 milijonų eskudų mažesnė už viešųjų paslaugų teikimo grynųjų sąnaudų sumą (28 755,1 minus 26 736,8 milijono eskudų). Todėl Komisija priėjo prie išvados, kad pagal Bendrijos taisyklės visuminis valstybės finansavimas yra adekvatus RTP viešųjų paslaugų teikimo grynosioms sąnaudoms per tiriamąjį laikotarpį.
- (201) Komisija mano, kad gautos lėšos tikriausiai buvo dar mažesnės nei visos grynosios sąnaudos, patirtos vykdančios RTP televizijai valstybės patikėtus viešųjų paslaugų įsipareigojimus, kadangi į 6 lentelę nėra įtrauktos visos RTP viešųjų paslaugų sąnaudos 1992–1998 m. laikotarpiu.
- (202) Pagal Komunikatą dėl radijo ir televizijos transliavimo Komisija privalo užtikrinti ne tik tai, kad valstybės finansavimas būtų adekvatus grynosioms viešųjų paslaugų teikimo sąnaudoms, bet ir kad viešųjų paslaugų komercinėje veikloje nebūtų rinkos iškraipymų, kurių atveju neįmanoma tinkamai įtakoti sąnaudų, norint padidinti pajamas, ir kurie nėra neišvengiami, vykdančios viešųjų paslaugų uždavinį. Tokie iškraipymai pasireiškė, jei RTP sukeltų reklamos kainų mažėjimą rinkoje ir dėl to sumažėtų konkurentų pajamos⁽⁸⁵⁾. Šiuo atveju RTP nepadidintų savo įplaukų, o bereikalingai padidintų valstybės finansavimo poreikį. Pagal Komunikatą dėl radijo ir televizijos transliavimo tokie veiksmai, jei tai pasitvirtintų, yra nelaikytini būdingais radijo ir televizijos transliavimo įmonei patikėtoms viešųjų paslaugų funkcijoms⁽⁸⁶⁾.
- (203) Sprendime dėl tyrimo proceso iniciavimo Komisija patvirtino, kad, jeigu pasitvirtintų tokie veiksmai, ji atsižvelgtų į šiuos iškraipymus ir į iš to sekančią didesnį valstybės finansavimo būtinybę, sąlygojančią didesnės, nei būtina, kompensacijos skyrimą. Šiame procedūros etape Komisija pastebėjo, kad „remiantis šiuo metu Komisijos turima informacija, yra neįmanoma nustatyti, ar RTP atliko tokius veiksmus“⁽⁸⁷⁾.
- (204) Iniciavusi procedūrą ir pakvietusi pateikti pastabas Komisija negavo jokių RTP konkurentų pastabų, kurios parodytų ar įrodytų, kad RTP būtų vykdžiusi antikonkurencinę veiklą komercinėje rinkoje, galinčią sąlygoti didesnį, prieštaraujantį Sutarčiai valstybės finansavimą⁽⁸⁸⁾.
- (205) Taigi šiuo atveju Komisija mano, kad nėra jokių įrodymų, patvirtinančių tokią veiklą. Todėl Komisija priėjo prie išvados, kad neatrodo, jog RTP būtų vykdžiusi antikonkurencinę veiklą komercinėje rinkoje, galinčią sąlygoti didesnį valstybės finansavimo poreikį, ir kad dėl šios veiklos jai būtų suteikta per didelė kompensacija.
- (206) Atsižvelgdama į išdėstytus faktus Komisija priėjo prie išvados, kad sutartis su Socialiniu draudimu, kapitalo injekcijos ir „subordinuota“ paskola, remiantis EB sutarties 87 straipsnio 1 dalimi, turi būti traktuojamos kaip valstybės pagalba. Tačiau remiantis EB sutarties 86 straipsnio 2 dalimi vienkartinėmis pagalbomis priemonėmis RTP televizijai suteiktas finansavimas neprieštarauja bendrajai rinkai. Bendras finansavimas yra proporcingas grynosioms sąnaudoms, atitinkančioms aiškiai apibrėžtus ir paskirtus viešųjų paslaugų teikimo įsipareigojimus. Taigi valstybės finansavimas nedarė poveikio nei prekybos sąlygoms, nei konkurencijai Bendrijoje – tai, remiantis EB sutarties 86 straipsnio 2 dalimi, prieštarautų Bendrijos interesams⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁶⁾ Tas pats.

⁽⁸⁷⁾ Sprendimo dėl proceso iniciavimo 91 punktą.

⁽⁸⁸⁾ Reikia pabrėžti, kad 1993 m. skundo autorė SIC taip pat nepagrįstai tvirtino, kad pažeista EB sutarties 86 straipsnio (buvusio 90 straipsnio) 1 dalis, vertinant Portugalijos valstybės reklamos rinkai reguliuoti sukurtą teisinę sistemą ir RTP programų įsigijimo politiką (žr. taip pat Komisijos sprendimą 89/536/EEB (OL L 284, 1989 10 3, p. 36)). Vėliau Komisija vertino šiuos kaltinimus pagal 86 straipsnio 1 dalį.

⁽⁸⁹⁾ Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 58 punktą.

⁽⁸⁵⁾ Komunikato dėl radijo ir televizijos transliavimo 58 punktą.

VI. IŠVADA

- (207) Komisija mano, kad Portugalija neteisėtai skyrė vienkartinės pagalbos priemones, pažeisdama Sutarties 88 straipsnio 3 dalį. Kaip buvo analizuota, Komisija priėjo prie išvados, kad 1993 m. su Socialiniu draudimu pasirašyta sutartis, kapitalo injekcijos 1994–1997 m. laikotarpiu ir 1998 m. paskola, remiantis EB sutarties 87 straipsnio 1 dalimi, yra valstybės pagalba. Priemonės, taikytos RTP televizijai iš valstybės išteklių, galėjo iškreipti konkurenciją ir įtakoti prekybą. Kaip buvo analizuota, priemonės netenkina *Altmark* bylos sprendimo sąlygų, kadangi jos negali būti laikomos kompensacinės sistemos, kurios parametrai buvo iš anksto objektyviai ir skaidriai nustatyti, dalimi. Be to, akivaizdu, kad RTP nebuvo išrinkta viešame konkurse, užtikrinančiame mažiausias galimas sąnaudas, ir nėra požymių, kad vienkartinį mokėjimą dydis buvo nustatytas, remiantis tipiškos įmonės patiriamų sąnaudų analize.
- (208) 86 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis yra taikytina vienkartinėms priemonėms. Kaip buvo analizuota, priemonės kompensavo aiškiai apibrėžtus ir RTP televizijai tinkamai patikėtus viešųjų paslaugų įsipareigojimus. Kaip buvo nurodyta, priemonės yra proporcingos RTP viešųjų paslaugų teikimo grynosioms sąnaudoms. Priemonės neiškraipė konkurencijos – tai prieštarautų Bendrijos interesams, kadangi jos yra proporcingos RTP teikiamų viešųjų paslaugų grynosioms sąnaudoms ir kadangi šios įmonės komercinė veikla nebuvo antikonkurencinė.

Atsižvelgdama į ankstesnes išvadas, Komisija

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

RTP televizijai Portugalijos valstybės suteikta 68 006 milijonų eskudų vertės valstybės pagalba, išreikšta 1993 m. su Socialiniu draudimu sudaryta sutartimi, 1994–1997 m. atliktomis kapitalo injekcijomis ir 1998 m. paskola, remiantis EB sutarties 86 straipsnio 2 dalimi, neprieštaruja bendrajai rinkai, kadangi RTP televizijai patiktų viešųjų paslaugų teikimo funkcijų grynosioms sąnaudoms atlyginti nebuvo suteikta per didelė kompensacija.

2 straipsnis

Valstybės pagalba nelaikomos šios priemonės: atleidimas nuo notarinių ir registracijos mokesčių ir rinkliavų, mokėjimas už televizijos signalo tinklo perdavimą, metinių mokesčių už naudojimąsi tinklu mokėjimo lengvatos, finansinės pagalbos kinui protokolas, obligacijų emisija ir 1996–2000 m. restruktūrizavimo planas.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Portugalijos Respublikai.

Priimta Briuselyje, 2003 m. spalio 15 d.

Komisijos vardu
Mario MONTI
Komisijos narys